

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

ZAVODA ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA HERCEGOVAČKO-NERETVANSKOG KANTONA/ŽUPANIJE

2020.

Broj: 01-02-08-11-3-2125-5/20

Sarajevo, juli 2021.

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
1.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA	1
2.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI	2
II	REZIME DATIH PREPORUKA.....	5
III	KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU.....	7
IV	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI.....	8
1.	UVOD	8
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	9
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA.....	9
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	11
5.	PLANIRANJE, DONOŠENJE FINANSIJSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE	15
6.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	16
6.1	GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA.....	17
6.1.1	Prihodi i primici	17
6.1.1.1	Prihodi od doprinosa.....	17
6.1.1.2	Neporezni prihodi	18
6.1.1.3	Ostali kapitalni primici.....	19
6.1.2	Rashodi, izdaci i finansiranje.....	20
6.1.2.1	Rashodi Stručne službe Zavoda.....	20
6.1.2.2	Rashodi zdravstvene zaštite	23
6.1.2.3	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	27
6.1.2.4	Kapitalni transferi	29
6.1.2.5	Izdaci za kamate	30
6.1.2.6	Izdaci za nabavku stalnih sredstava.....	30
6.1.3	Finansijski rezultat.....	30
6.2	BILANS STANJA.....	30
6.2.1	Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja	30
6.2.2	Stalna sredstva	31
6.2.3	Kratkoročne obaveze i razgraničenja.....	32
6.2.4	Dugoročne obaveze.....	32
6.2.5	Popis sredstava i obaveza.....	33
6.3	IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA	34
7.	VANBILANSNA EVIDENCIJA	34
8.	JAVNE NABAVKE	34
9.	OSTALI NALAZI	35
9.1	Procesi održavanja i razvoja Integralnog informacionog zdravstvenog sistema i primjena nove metodologije finansiranja zdravstvenih ustanova – DRG model.....	35
9.2	Sudski sporovi	36
10.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA.....	36
V	PRILOG: GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	38
	Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2020. godinu	39
	Bilans stanja na 31. 12. 2020. godine	42
	Izveštaj o novčanim tokovima za period izveštavanja od 1. 1. do 31. 12. 2020. godine	43

I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Izvještaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona (u daljem tekstu: Zavod)** koji obuhvataju: Bilans stanja na 31. 12. 2020. godine, Račun prihoda i rashoda, Izvještaj o novčanim tokovima, Izvještaj o kapitalnim izdacima i finansiranju, Posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan, te Analizu iskaza – tekstualni dio, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijski položaj Zavoda na 31. 12. 2020. godine, novčane tokove i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i primjenjivim Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija (ISSAI). Naše odgovornosti prema tim standardima detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od Zavoda u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, te u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Zavoda odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze usljed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja koje je ustanovio Zavod.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške, kao i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika, donesene na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije, u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja, nastalog usljed prevare, veći je od rizika nastalog usljed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Zavoda;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava rukovodstva;
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tokom revizije.

2. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Mišljenje s rezervom

Uz reviziju finansijskih izvještaja **Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona za 2020. godinu**, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Zavoda za 2020. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. **Zavod nije sačinio Plan i program redovnih kontrola za 2020. godinu, zbog čega nije vršeno praćenje i kontrola izvršenja ugovorenih usluga zdravstvene zaštite, uključujući i sredstava koja su dodijeljena bolnicama u iznosu od 7.300.000 KM, za pružanje usluga bolničke zdravstvene zaštite oboljelima od COVID-a 19. To nije u skladu sa Pravilnikom o načinu provođenja nadzora i kontrole i ugovorima zaključenim sa zdravstvenim ustanovama u Hercegovačko-neretvanskom kantonu (tačka 6.1.2.2 Izvještaja).**
2. **Sredstva jednokratnog transfera zdravstvenim ustanovama u iznosu od 3.000.000 KM nisu planirana i dodijeljena na osnovu adekvatne dokumentacije, niti su nam prezentovani kriteriji raspodjele za pojedinačne iznose utvrđene Odlukom o jednokratnom transferu finansijskih sredstava, koju je donio Upravni odbor. Ne možemo potvrditi da su sredstva utrošena u svrhu podizanja kvaliteta zdravstvenih usluga i da je izvršen nadzor nad njihovim namjenskim utroškom, kako je utvrđeno ugovorima o grantu zaključenim sa zdravstvenim ustanovama (tačka 6.1.2.3 Izvještaja).**

3. Popis potraživanja i obaveza na 31. 12. 2020. godine, kao i usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom, nije izvršen u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnika o popisu (tačka 6.2.5 Izvještaja).

Reviziju usklađenosti izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i ISSAI-jem 4000 – Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema tom standardu detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Zavoda u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeća pitanja:

- **Ugovaranje usluga zdravstvene zaštite za područje Hercegovačko-neretvanskog kantona vršeno je na osnovu Odluke o izboru zdravstvenih ustanova s kojima će Zavod zaključiti ugovor o pružanju zdravstvenih usluga za 2020. godinu, na koju je Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne zaštite Hercegovačko-neretvanskog kantona dalo saglasnost u skladu s Odlukom Vlade Hercegovačko-neretvanskog kantona. Postupak ugovaranja utvrđen Odlukom nije usklađen sa članom 52. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, kojim je, između ostalog, regulisano da će se dodjele ugovora o pružanju zdravstvenih usluga provoditi prema propisima o javnim nabavkama (tačka 6.1.2.2 Izvještaja).**
- **Zavod finansira kapitalna ulaganja u zdravstvene ustanove po osnovu obaveza koje je preuzeo i izmiruje od Hercegovačko-neretvanskog kantona (kredit Saudijskog fonda za razvoj i kredit Export-import banke Republike Koreje), iako je finansiranje ovakvih ulaganja u zdravstvo isključiva obaveza osnivača (tačka 6.1.2.4 Izvještaja).**
- **Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona nije imenovala direktora Zavoda ni pet godina nakon isteka mandata, iako je u 2016. godini nadležno ministarstvo uputilo prijedlog Vladi za njegovo imenovanje. Direktor Zavoda imenovan je 2012. godine na period od četiri godine i nakon isteka mandata obavlja tu funkciju (tačke 1. i 4. Izvještaja).**

Naše mišljenje nije modifikovano u vezi s navedenim pitanjima.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Zavoda odgovorno je da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u skladu s propisima kojima su regulisane i potvrdi da je tokom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa zakonima i drugim propisima.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Zavoda, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 8. 7. 2021. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić

Dragan Kolobarić

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić

Dževad Nekić

II REZIME DATIH PREPORUKA

REDNI BROJ	PREPORUKE	BROJ POGLAVLJA
1.	Statutom Zavoda regulisati obavezu davanja saglasnosti Upravnog odbora na interne akte koje donosi direktor.	tačka 4.
2.	Pravilnik o radu uskladiti sa Zakonom o radu u dijelu utvrđivanja sedmičnog fonda sati za puno radno vrijeme Stručne službe Zavoda.	tačka 4.
3.	Radnopravni status direktora, odnosno njegova prava i koristi iz radnog odnosa, urediti na način utvrđen Pravilnikom o radu.	tačka 4.
4.	Sredstva obavezne rezerve izdvajati u propisanoj visini, u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju.	tačka 5.
5.	Kontinuirano vršiti kontrolu naplate prihoda od participacija i izvještaja o naplaćenim participacijama od zdravstvenih ustanova sa područja Hercegovačko-neretvanskog kantona, u skladu sa Odlukom o premiji – učešću osiguranih osoba u troškovima zdravstvene zaštite u Hercegovačko-neretvanskom kantonu i ugovorima zaključenim sa zdravstvenim ustanovama.	tačka 6.1.1.2
6.	Ugovaranje usluga zdravstvene zaštite vršiti u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Jedinstvenom metodologijom kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove.	tačka 6.1.2.2
7.	Poduzeti aktivnosti prema Vladi Hercegovačko-neretvanskog kantona s ciljem usklađivanja Odluke o osnovama, kriterijima i mjerilima za zaključivanje ugovora sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Jedinstvenom metodologijom.	tačka 6.1.2.2
8.	Provoditi kontrolu i praćenje izvršenja ugovorenih obaveza u vezi pružanja zdravstvene zaštite, u skladu sa zaključenim ugovorima i na način utvrđen Pravilnikom o načinu provođenja nadzora i kontrole.	tačka 6.1.2.2
9.	Poduzeti aktivnosti prema apotekama u dijelu uplate participacija od izdatih lijekova na recept, u skladu sa odlukama o utvrđivanju radne takse za izdavanje lijekova i zaključenim ugovorima.	tačka 6.1.2.2
10.	Tekuće transfere zdravstvenim ustanovama planirati i odobravati na osnovu adekvatne dokumentacije, utvrditi kriterije raspodijele, namjenu utroška i osigurati nadzor nad utroškom propisan ugovorima o grantu zaključenim sa zdravstvenim ustanovama.	tačka 6.1.2.3
11.	Osigurati validnu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja poslovnih prostora za imovinu iskazanu u poslovnim knjigama Zavoda.	tačka 6.2.2
12.	Izvršiti godišnji popis potraživanja i obaveza, te uskladiti knjigovodstveno sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnikom o popisu.	tačka 6.2.5

13.	Osigurati korištenje razvijenih funkcionalnosti (DRG), kako bi se ostvarili planirani ciljevi uspostavljanja IZIS-a, bolja kontrola prava iz oblasti obaveznog zdravstvenog osiguranja i opravdala uložena finansijska sredstva.	tačka 9.1
14.	Nastaviti aktivnosti na utvrđivanju vlasničkih i drugih prava Zavoda nad razvijenim kodom softverskog rješenja IZIS-a.	tačka 9.1

III KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi i reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni sa odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o budžetima u FBiH;
  - Uredba o računovodstvu budžeta u FBiH;
  - Pravilnik o knjigovodstvu budžeta u FBiH;
  - Pravilnik o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH;
- Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
- Zakon o zdravstvenoj zaštiti FBiH;
- Zakon o zdravstvenom osiguranju;
- Finansijski plan Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona za 2020. godinu i Izmjene i dopune finansijskog plana Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona za 2020. godinu;
- Odluka o izvršavanju finansijskog plana Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona za 2020. godinu;
- Zakon o trezoru u FBiH;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o radu;
- Zakon o organizaciji organa uprave u FBiH;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
- Statut Zavoda zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona; kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.

IV IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Odluku o početku rada Zavoda¹ donijela je Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona 2000. godine, na osnovu člana 17. stav 1. i člana 18. stav 2. Zakona o Vladi Hercegovačko-neretvanskog kantona² (u daljem tekstu: Vlada kantona), a u vezi s članom 15. i članom 119. Zakona o zdravstvenom osiguranju³.

Zavod poslove iz svoje djelatnosti obavlja u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju i Statutom, a odnose na sljedeće: provodi politiku razvoja i unapređenja zdravstvene zaštite koja se osigurava obaveznim zdravstvenim osiguranjem, planira i prikuplja novčana sredstva obaveznog osiguranja, te plaća usluge zdravstvenim ustanovama i privatnim zdravstvenim djelatnostima, obavlja poslove u vezi s ostvarivanjem prava osiguranih osoba, brine o zakonitom i pravovremenom ostvarivanju tih prava, te im pruža stručnu pomoć u ostvarivanju prava i zaštite njihovih interesa, obavlja poslove ugovaranja sa zdravstvenim ustanovama i privatnim zdravstvenim djelatnostima, određuje kriterije i način korištenja, te visinu novčanog iznosa za naknadu putnih troškova u vezi s korištenjem zdravstvene zaštite i naknadu za pogrebne troškove, određuje visinu naknade plaće na teret Zavoda, način valorizacije osnovice za naknadu plaće za vrijeme bolovanja, učestvuje u izradi i provodi međunarodne ugovore o socijalnom osiguranju u dijelu koji se odnosi na obavezno zdravstveno osiguranje, vrši obračun dugovanja i potraživanja troškova zdravstvenog osiguranja i druge poslove u skladu sa ovim ugovorima, obavlja poslove u vezi s ostvarivanjem zdravstvene zaštite u inostranstvu, kao i obavljanje drugih djelatnosti utvrđenih navedenim aktima. Radi obavljanja poslova provođenja obaveznog zdravstvenog osiguranja u Zavodu je organizovana Stručna služba.

U Zavodu se prikupljaju sredstva i ostvaruju prava i obaveze iz obaveznog zdravstvenog osiguranja na načelima uzajamnosti i solidarnosti u okviru Hercegovačko-neretvanskog kantona, odnosno Federacije BiH u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju, drugim zakonima, podzakonskim propisima, propisima Hercegovačko-neretvanskog kantona i općim aktima Zavoda, kao i prava i obaveze iz proširenog zdravstvenog osiguranja u skladu s propisima Skupštine Hercegovačko-neretvanskog kantona.

S ciljem lakšeg ostvarivanja prava iz zdravstvenog osiguranja osiguranim osobama, Zavod utvrđuje područne urede zdravstvenog osiguranja sa sjedištem u svakoj općini Kantona i u gradu Mostaru. Prava, obaveze i odgovornosti koje proizilaze iz djelatnosti Zavoda ostvaruju se u sjedištu Zavoda u Mostaru, i u područnim uredima u svim općinama: Mostar, Čitluk, Čapljina, Stolac, Konjic, Jablanica, Prozor-Rama, Neum i Ravno.

Unutrašnja organizacija Stručne službe Zavoda utvrđena je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta iz 2019. godine, na koji je Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona (u daljem tekstu Vlada Kantona) dala saglasnost. Sistematizovana su radna mjesta za 149 izvršilaca, a na 31. 12. 2020. godine u Zavodu je bilo 146 zaposlenih, od čega osam radnika na određeno vrijeme.

Organi upravljanja i rukovođenja su Upravni odbor i direktor.

Upravni odbor obavlja poslove u skladu sa zakonom, Statutom i drugim aktima Zavoda, a čini ga devet članova i članica (tri iz reda osiguranika zdravstvenog osiguranja, dva iz reda poslodavaca i četiri člana iz reda zdravstvenih radnika). Upravni odbor imenovan je rješenjem Vlade Kantona od 23. 11. 2017. godine na mandatni period od četiri godine u sastavu: Ismet Hajdar, predsjednik, članovi Damir Sadović, Zlatko Prusina, Dragan Meter, Mehmed Haznadar, Gordan Galić, Milenko Lugonja i članice Senada Balavac i Ljiljana Vujičić-Cupać.

¹ „Sl. novine HNK“, br. 8/00

² „Sl. novine HNK“, br. 2/98, 3/07, 5/09

³ „Sl. novine FBiH“, br. 30/97, 7/02, 70/08, 48/11

Direktor organizuje rad i poslovanje Zavoda, zastupa ga i predstavlja prema trećim licima, te obavlja i druge poslove utvrđene zakonom, podzakonskim propisima, Statutom i drugim općim aktima. Imenuje ga i razrješava Vlada Kantona na prijedlog kantonalnog ministra zdravstva, a za svoj rad i rad Zavoda odgovara Upravnom odboru i Vladi Kantona. Direktor Zavoda je Rade Bošnjak, imenovan 19. 6. 2012. godine na mandatni period od četiri godine. Iako mu je mandat istekao prije skoro pet godina, Vlada Kantona do okončanja revizije nije imenovala novog direktora.

Sjedište Zavoda je u Mostaru, u Ulici Dubrovačka bb.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Zavoda za 2020. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijski izvještaji pouzdani i da li bilanci u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja budžeta. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkcija interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu s internim planskim dokumentima, sa prekidima u periodu od novembra 2020. do marta 2021. godine.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljem tekstu: Ured) izvršio je finansijsku reviziju Zavoda za 2016. godinu, sačinio Izvještaj o izvršenoj reviziji i dao mišljenje s rezervom o finansijskim izvještajima i mišljenje s rezervom o usklađenosti poslovanja sa zakonskim i ostalim propisima. U Izvještaju su date preporuke s ciljem otklanjanja uočenih propusta i nedostataka.

Zavod je postupio u skladu s članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH i obavijestio o preduzetim radnjama radi prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju. Revizijom je konstatovano da su u najvećem dijelu preduzete odgovarajuće mjere, u skladu s planiranim aktivnostima.

Uvidom u preduzete aktivnosti i analizom realizacije datih preporuka utvrdili smo sljedeće:

Realizovane preporuke

- 1) Osigurana je primjena člana 57. Zakona o budžetima u FBiH, jer u Izvještaju o ostvarenim prihodima i rashodima za period od 1. 1. do 31. 12. 2020. godine nisu utvrđene obaveze iznad iznosa odobrenog operativnog plana (nakon Izmjena i dopuna finansijskog plana).
- 2) Priprema finansijskog plana, izrada budžetskog kalendara i Finansijski plan sa detaljnim obrazloženjima u Posebnom dijelu sačinjeni su uz dosljednu primjenu Zakona o budžetima u FBiH.
- 3) Zavod je više puta tokom 2020. godine slao dopise Poreznoj upravi FBiH s ciljem izmirivanja obaveza po zaključenim Sporazumima o izmirenju duga doprinosa i obavještavao Poreznu upravu o obveznicima doprinosa koji neredovno ili nikako ne izmiruju obaveze po osnovu doprinosa.
- 4) Kontinuirano su tokom 2020. godine poduzimane aktivnosti prema Zavodu zdravstvenog osiguranja i reosiguranja u FBiH s ciljem bržeg rješavanja potraživanja i obaveza po osnovu paušalnih naknada.
- 5) Donesen je Pravilnik o darovima i reprezentaciji u 2020. godini, kojim je prethodno važeći iz 2017. godine stavljen van snage.
- 6) Internim aktima koji regulišu potrošnju mobilne telefonije utvrđen je limit potrošnje.

- 7) Internim aktom koji reguliše upotrebu službenih motornih vozila utvrđena je kontrola potrošnje goriva.
- 8) Rashodi se evidentiraju u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH.
- 9) Provodi se kontrola potrošnje lijekova koji se propisuju na teret Zavoda na dnevnom, sedmičnom i mjesečnom nivou, vrši se kontrola propisivanja lijekova na recept preko ugovornih apoteka, a sačinjava se i izvještaj o kontroli potrošnje lijekova na godišnjem nivou.
- 10) Odlukom o doznačavanju sredstava ličnog učešća osiguranih osoba u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite (participacije) utvrđeno je da se dodijeljena sredstva koriste za materijalne troškove.
- 11) Zavod je uspostavio interne evidencije stvarnih i paušalnih potraživanja i obaveza, koji su tokom 2020. godine knjigovodstveno evidentirani na kvartalnom nivou.
- 12) Rashodi i izdaci proizašli iz međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju evidentirani su u skladu sa članom 16. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH.
- 13) Pokrenute sudske tužbe protiv Zavoda evidentirane su u vanbilansnoj evidenciji u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
- 14) Donesen je Zakon o zdravstvenoj zaštiti porodica sa djecom u HNK 2017. godine i u skladu s njim su uređeni provedbeni akti, odnosno Vlada Kantona donijela je Odluku kojom su uređene naknada plaća po osnovu porodiljnog odsustva. Isplata naknada vrši se iz budžeta Hercegovačko-neretvanskog kantona preko nadležnog centra za socijalni rad.
- 15) Zavod je poduzimao aktivnosti prema osnivaču, kako bi se osiguralo da se kapitalna ulaganja u zdravstvo koja obuhvataju investiciono ulaganje i investiciono i tekuće održavanje zdravstvenih ustanova finansiraju iz budžeta HNK u skladu sa članom 13. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, a ne iz sredstava Zavoda, odnosno doprinosa za zdravstveno osiguranje.
- 16) Preuzete obaveze po kreditima od Hercegovačko-neretvanskog kantona evidentirane su u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
- 17) Date mjenice po kreditima evidentirane su u okviru vanbilansne evidencije u skladu s članom 55. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
- 18) Kratkoročna potraživanja knjigovodstveno su evidentirana u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o knjigovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
- 19) Zavod je tokom revidirane godine kontinuiran usaglašavao stanja u pogledu potraživanja po osnovu stvarnih i paušalnih troškova sa Zavodom zdravstvenog osiguranja i reosiguranja u FBiH.
- 20) Pravilnik o popisu imovine i obaveza usklađen je sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.
- 21) Kod izbora postupka nabavke usluga održavanja i nadogradnje postojećeg informacionog sistema i izrade obrasca ponude dosljedno je primjenjivan Zakon o javnim nabavkama.
- 22) Izdaci za nabavku sredstava u obliku prava knjigovodstveno su evidentirani u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama Zavoda.
- 23) Osigurana je raspoloživost izvornog koda u slučaju izostanka godišnjih ugovora o održavanju i podršci sa softverskom firmom, kako bi se osigurala neprekidnost procesa u zdravstvu kantona koji su podržani IZIS-om.

Djelimično realizovane preporuke

- 1) Sistem internih kontrola uspostavljen je na zadovoljavajućem nivou, s obzirom na to da je donesen Pravilnik o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole, imenovan je koordinator za finansijsko upravljanje i kontrolu i uspostavljen trezorski način poslovanja.

Međutim, sistem internih kontrola ostao je neuređen u dijelu trezorskog načina poslovanja, kojim nije utvrđena obaveza sačinjavanje godišnjih i kvartalnih planova novčanih tokova, kontrole ugovorenih obaveza sa zdravstvenim ustanovama, uspostavljanja internih procedura i kriterija kod raspodjele tekućih transfera.

- 2) Odlukom o jednokratnom transferu materijalnih sredstava zdravstvenim ustanovama za poboljšanje kvaliteta usluga zdravstvene zaštite utvrđen je rok dostavljanja izvještaja o utrošenim sredstvima, ali nadzor nad utroškom sredstava nije u potpunosti uspostavljen, a evidentna su i kašnjenja kod dostavljanja izvještaja u odnosu na utvrđeni rok.
- 3) Obezbijeđena je dokumentacija o vlasništvu i posjedu za dio građevinskih objekata iskazanih u poslovnim knjigama, dok za poslovne prostore u kojima su smješteni Područni uredi u Čapljini i Čitluku dokumentacija o vlasništvu nije obezbijedena.
- 4) Prije provođenja popisa imovine i obaveza Zavoda izvršeno je djelimično usaglašavanje potraživanja i obaveza sa stanjem na datum bilansa, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
- 5) Korištenje razvijenih funkcionalnosti osigurano je za elektronsku zdravstvenu iskaznicu, a DRG model šifriranja usluga po učinku ne primjenjuje se za finansiranje zdravstvenih ustanova, već se primjenjuje samo za izvještavanje.
- 6) Poduzete su aktivnosti i tokom 2020. godine angažovan je advokat i sudski vještak, a do okončanja revizije podnesena je i tužba u svrhu utvrđivanja vlasničkih i svakih drugih prava nad razvijenim kodom softverskog rješenja IZIS-a.

Preporuke za koje nije izvršena ocjena postupanja

- 1) Nabavka endoproteza i totalnih proteza za kuk nije vršena u revidiranoj godini, zbog čega nije mogla biti izvršena ocjena usklađenosti sa Zakonom o javnim nabavkama.

Nakon izvršene revizije za 2020. godinu dato je ukupno 14 preporuka, od čega je osam novih i šest preporuka koje su već date u Izvještaju o finansijskoj reviziji za 2016. godinu (djelimično realizovane).

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Cilj sistema internih kontrola je osigurati da Zavod u obavljanju poslova iz nadležnosti upravlja javnim sredstvima ekonomično, efikasno, efektivno i transparentno, odnosno da uspostavi funkcionalne i efikasne interne kontrole u skladu sa zakonskom regulativom.

Finansijsko upravljanje i kontrola

Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH⁴ i Standardi interne kontrole u javnom sektoru u FBiH⁵ nalažu uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola na osnovu COSO modela⁶. Faktor koji najviše utiče na njegovu funkcionalnost je povoljno kontrolno okruženje, koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacijsku strukturu, način rukovođenja i poštivanje postojećih zakonskih propisa.

Statut Zavoda usvojio je Upravni odbor 30. 12. 2002. godine, a saglasnost na njega dala je Vlada Kantona 22. 3. 2004. godine u skladu sa članom 103. Zakona o zdravstvenom osiguranju. Statutom su definisani interni akti koje donosi Upravni odbor i poslovi koje obavlja direktor. Međutim, njime nije precizirano koje interne akte donosi direktor, niti je predviđeno da Upravni odbor na njih treba dati saglasnost.

---

⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 38/16

⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 75/16

⁶ COSO model je općeprihvaćeni međunarodni model za uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola koji čini pet međusobno povezanih komponenti: kontrolno okruženje, procjena rizika, kontrolne aktivnosti, informacije i komunikacije, praćenje i procjena.

Tokom 2020. godine direktor je donio interne akte kojima se reguliše obračun i isplata plaća i naknada plaća (Pravilnik o radu, Odluka o platnim razredima i intervalima koeficijenata po radnim mjestima i Odluka o obračunu plaća kojom je utvrđena visina najniže bruto satnice) na koje Upravni odbor nije dao saglasnost, iako se primjenjuju kod obračuna plaća radnicima, a i direktoru Zavoda.

Pravilnikom o radu (član 26) utvrđeno je da puno radno vrijeme u Stručnoj službi Zavoda traje 37,5 sati sedmično (7,5 sati na dnevnom nivou). Prijave na obavezno zdravstveno osiguranje (obraci JS 3100) zaposlenih Stručne službe zavoda izvršene su u skladu sa Pravilnikom o radu, koji se primjenjuje kao osnova za utvrđivanje mjesečnog fonda sati kod obračuna plaća zaposlenicima (broj radnih dana x 7,5 sati).

Pravilnik o radu Zavoda nije usklađen sa stavom (2) člana 36. Zakona o radu, kojim je propisano da puno radno vrijeme traje 40 sati sedmično, osim ako zakonom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu nije drugačije određeno. Napominjemo da je obaveza donošenja pravilnika o radu utvrđena članom 118. Zakona o radu, kojim se uređuju određena pitanja iz radnih odnosa značajna za radnike i poslodavce u skladu sa zakonom i kolektivnim ugovorom. Kod obračuna i isplate plaća i naknada u Zavodu primjenjuje se Zakon o radu, zbog čega je Zavod obavezan svoje akte kojim su uređena pitanja iz radnih odnosa uskladiti sa odredbama Zakona o radu.

Statutom nisu precizno definisani poslovi iz nadležnosti Upravnog odbora i direktora u dijelu utvrđivanja internih akata koje donosi direktor i davanja saglasnosti Upravnog odbora na akte koje donosi direktor. Prema Statutu, direktor za svoj rad odgovara Upravnom odboru i Vladi Kantona i na interne akte, naročito na one kojima su utvrđeni koeficijenti složenosti rada i osnovica za obračun plaće, Upravni odbor treba dati saglasnost. Shodno navedenom, potrebno je izvršiti izmjenu Statuta, jer važećim (iz 2004. godine) nije predviđeno davanje saglasnosti na interne akte koje donosi direktor.

Pravilnik o radu Zavoda nije usklađen sa Zakonom o radu u dijelu utvrđivanja sedmičnog fonda sati za puno radno vrijeme zaposlenicima Stručne službe Zavoda.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta stručne službe Zavoda iz 2019. godine uređena je organizacija, način rada i poslovi iz djelatnosti Zavoda. Stručna služba Zavoda sastoji se od dvije osnovne organizacijske jedinice: uredi (Ured direktora i Ured interne revizije) i sektori (Sektor za potporu poslovanju, Sektor za pravne i opće poslove, Sektor za ekonomske poslove, Sektor za zdravstvo, Sektor za informatičke tehnologije i Sektor područnih ureda). U prilogu ovog Pravilnika dat je pregled svih sistematizovanih radnih mjesta, kompetencije, te opisi poslova i odgovornosti.

Rješenjem Vlade Kantona broj 01-1-02-1171/12 od 19. 6. 2012. godine za direktora Zavoda imenovan je Rade Bošnjak na period od četiri godine. Prije isteka mandata, a na osnovu odluke Vlade Kantona o pristupanju raspisivanja javnog oglasa za imenovanje direktora Zavoda, Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne zaštite Hercegovačko-neretvanskog kantona (u daljem tekstu: Ministarstvo) provelo je proceduru, te dalo prijedlog za imenovanje direktora. Međutim, Vlada Kantona nije imenovala novog, niti je razriješila ranije imenovanog direktora ni nakon pet godina od isteka mandata.

Nakon što je istekao mandat direktora (2016. godine) postavljeni su upiti Uredu za zakonodavstvo Vlade Kantona, Federalnom ministarstvu pravde i Federalnom ministarstvu zdravstva o daljem funkcionisanju Zavoda kao javne ustanove od općeg interesa. Mišljenja nadležnih institucija su da direktor treba obavljati svoju dužnost i vršiti poslove rukovodioca Zavoda do trenutka imenovanja novog direktora. Tokom 2020. godine nije bilo aktivnosti oko raspisivanja javnog oglasa i imenovanja novog direktora.

Zakonom o zdravstvenom osiguranju i Statutom Zavoda utvrđena je procedura imenovanja, kao i prava, obaveze i odgovornosti direktora. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta stručne službe Zavoda (Prilog Pravilnika) utvrđeni su poslovi iz njegove nadležnosti, dok je Pravilnikom o radu utvrđen radnopravni status direktora. U Pravilniku o radu (član 21), između ostalog, navedeno je da direktora imenuje Vlada Kantona, a radni odnos zasniva na osnovu ugovora o radu koji sa direktorom u ime poslodavca zaključuje Upravni odbor.

Vlada Kantona, nakon isteka mandata direktora, nije imenovala novog, niti je produžila mandat prethodno imenovanom, zbog čega Upravni odbor Zavoda nije zaključio ugovor o radu sa direktorom na način definisan Pravilnikom o radu. Tokom 2020. godine kao dopunska tačka dnevnog reda na sjednici Upravnog odbora dat je prijedlog ugovora o radu direktora, koji nije usvojen jer se s tim nisu složili članovi Upravnog odbora, zbog čega je ugovor povučen sa dnevnog reda. Napominjemo da nam nije prezentovan ni ugovor o radu direktora zaključen sa Upravnim odborom Zavoda nakon imenovanja po rješenju Vlade Kantona iz 2012. godine.

Nije nam prezentovan ugovor o radu direktora na osnovu kojeg bismo mogli potvrditi na koji način je uređen njegov radnopravni status, odnosno ne možemo potvrditi koja sve prava i koristi ima. Napominjemo da nam nije prezentovan ni ugovor zaključen nakon imenovanja iz 2012. godine, kojim je trebao biti utvrđen iznos ugovorene plaće, koeficijent složenosti radnog mjesta i druga prava i koristi koje proističu iz ugovora.

Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole iz 2019. godine, koji je donesen na osnovu Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u FBiH, Pravilnika o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH, Standarda interne kontrole u javnom sektoru u FBiH i Smjernica za upravljanje rizicima u javnom sektoru u FBiH, uređeni su postupci za uspostavu, povođenje, razvoj i koordinaciju finansijskog upravljanja i kontrole i izvještavanje o finansijskom upravljanju i kontroli. Pravilnikom su definisani sljedeći ciljevi: usklađenost poslovanja za zakonskim i drugim propisima, planovima, programima i postupcima; obavljanje aktivnosti na pravilan, ekonomičan, efikasan, efektivan i etičan način; zaštita sredstava Zavoda od gubitaka uzrokovanim lošim upravljanjem, neopravdanim trošenjem; jačanje odgovornosti i osiguranje sveobuhvatnosti finansijskih i drugih izvještaja.

Zavod je u 2019. godini donio Strategiju upravljanja rizicima, kojom su utvrđeni strateški i operativni rizici, odnosno oblasti u kojima se najčešće pojavljuju, model upravljanja rizicima koji se sastoji od utvrđivanja rizika, procjene i postupanja po rizicima i registar rizika. Na osnovu Strategije izvršena je procjena rizika poslovnih procesa i donesen Registar rizika. Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta stručne službe Zavoda sistematizovano je radno mjesto voditelja službe za konsalting. U opisu poslova tog radnog mjesta je izrada metodologije za utvrđivanje rizika, procjena vjerovatnosti nastanka rizika i njegovog uticaja na poslovanje, prijedlozi za poduzimanje aktivnosti i mjera s ciljem smanjenja rizika, koordiniranje rada na upravljanju rizicima u Zavodu i na osnovu toga izrađuje kvartalne i godišnje izvještaje za potrebe menadžmenta.

U skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH⁷ direktor Zavoda u 2019. godini donio je Odluku o uvođenju sistema trezorskog poslovanja s ciljem stvaranja pretpostavki za uspješno upravljanje finansijskim sredstvima i obavljanje poslovanja preko jedinstvenog računa trezora Zavoda. U svrhu uvođenja trezorskog poslovanja doneseno je i Uputstvo o izvršavanju finansijskog plana s jedinstvenog računa trezora, kojim se propisuju postupci i način vođenja glavne i pomoćnih knjiga Trezora, kontrola i upravljanje javnim prihodima, primicima, rashodima i izdacima, način uplaćivanja i trošenja javnih i vlastitih prihoda kao i funkcionisanje jedinstvenog računa trezora. Glavna knjiga trezora zajedno s jedinstvenim računom trezora predstavlja osnovni sistem upravljanja javnim prihodima i vodi se u Službi finansija i računovodstva. Uputstvom je definisano da se evidentiranje poslovnih transakcija u glavnoj knjizi unosi po procedurama utvrđenim za svaki modul posebno, a procesiranje transakcija organizacijskih jedinica vrši se samo do visine raspoloživih sredstava u operativnom (mjesečnom) Finansijskom planu.

Konstatovali smo da trezorsko poslovanje nije u potpunosti implementirano, jer nisu izrađivani godišnji i kvartalni planovi novčanih tokova, iskazani po mjesecima, kojima se predviđa priliv i odliv sredstava na jedinstvenom računu trezora, a koji predstavlja osnov za izvršavanje Finansijskog plana u skladu sa članom 4. Zakona o trezoru u FBiH.

---

⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 26/16

Zavod je donio i primjenjuje značajan broj internih akata iz nadležnosti, kojima je uredio svoje poslovanje i postupanje zaposlenika u obavljanju poslova na koje su raspoređeni. Donesena je Strategija upravljanja rizicima i Pravilnik o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole, imenovan je koordinator za finansijsko upravljanje i kontrolu i djelomično je uspostavljen trezorski način poslovanja, zbog čega konstatujemo da je kontrolno okruženje u Zavodu uspostavljeno na zadovoljavajućem nivou.

Kod kontrolnih aktivnosti utvrđeni su određeni nedostaci internih akata, a koji se odnose na njihovo donošenje i usvajanje, uspostave kontinuiranog praćenja naplate prihoda, praćenja i kontrole obavljanja zdravstvenih usluga, namjenskog utroška sredstava tekućih transfera, kao i popisa sredstava i obaveza.

U skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru FBiH imenovan je koordinator za finansijsko upravljanje i kontrolu. Godišnji izvještaj o funkcioniranju sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2020. godinu sačinjen je i dostavljen Ministarstvu finansija Hercegovačko-neretvanskog kantona.

Shodno navedenom, utvrdili smo da Zavod nije u potpunosti uspostavio sistem internih kontrola prema COSO modelu, kako to nalažu odredbe članova od 4. do 13. Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i članova od 3. do 6. Pravilnika o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.

Izjava o fiskalnoj odgovornosti sačinjena je i dostavljena Federalnom ministarstvu finansija, u skladu s članom 2. i 6. Pravilnika o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.

Preporuke:

- ***Statutom Zavoda regulisati obavezu davanja saglasnosti Upravnog odbora na interne akte koje donosi direktor;***
- ***Pravilnik o radu uskladiti sa Zakonom o radu u dijelu utvrđivanja sedmičnog fonda sati za puno radno vrijeme Stručne službe Zavoda;***
- ***radnopravni status direktora, odnosno njegova prava i koristi iz radnog odnosa, urediti na način utvrđen Pravilnikom o radu.***

Interna revizija

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta stručne službe Zavoda organizovan je Ured interne revizije, u kojem su sistematizovana i popunjena tri radna mjesta: rukovodilac interne revizije i dva interna revizora. Za svoj rad Ured za internu reviziju odgovara direktoru Zavoda.

Rukovodilac Ureda za internu reviziju sačinio je Strateški plan za period 2020–2022. godine i Godišnji plan Ureda interne revizije za 2020. godinu i njegovu izmjenu, te Godišnji izvještaj o radu interne revizije za 2020. godinu, koji je dostavljen Centralnoj harmonizacijskoj jedinici u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH. Tokom 2020. godine obavljeno je sedam revizija, kako je i predviđeno Godišnjim planom. Tokom 2020. godine desila se jedna izmjena Godišnjeg plana interne revizije na način da je „revizija naknada plaća za bolovanje preko 42 dana zamijenjena Revizijom naknada za rad ljekarskih komisija u postupku priznavanja prava iz zdravstvenog osiguranja.“ Izmjene su donesene zbog reorganizacije rada u Zavodu, koja nije provedena do kraja, odnosno nepopunjenosti ključnih radnih mjesta u Službi za kontrolu prava iz zdravstvenog osiguranja, što bi po procjeni internih revizora bio ograničavajući faktor. Interni revizori su nadgledali, pratili i identifikovali nepravilnosti i predlagali mjere za njihovo otklanjanje. Zaključno sa 31. 12. 2020. godine, od ukupno 27 datih preporuka, sadržanih u sedam revizorskih izvještaja, realizovano je njih 15, 12 još nije provedeno, od kojih za 11 rok za realizaciju nije istekao.

Prevenција korupcije

Vlada Kantona je u novembru 2016. godine usvojila Strategiju Hercegovačko-neretvanskog kantona za borbu protiv korupcije 2016–2020. godine i Akcioni plan za njeno provođenje⁸. Akcionim planom Zavod je bio u obavezi imenovati kontakt osobu, koja će sarađivati sa Radnim tijelom za borbu protiv korupcije Hercegovačko-neretvanskog kantona (u daljem tekstu Radnim tijelom) i učestvovati na obukama koje organizuje Agencija za prevenciju korupcije i borbe protiv korupcije i donijeti vlastiti Plan integriteta.

Zavod je donio Plan integriteta u decembru 2018. godine i imenovao kontakt osobu ispred Zavoda, koja će sarađivati s Radnim tijelom. Odlukom o usvajanju Plana integriteta imenovana je osoba zadužena za nadzor nad njegovim provođenjem. Zadatak imenovane osobe za je da prati provođenje Plana integriteta, posebno u dijelu mjera za poboljšanje integriteta Zavoda i njegovo unapređenje, te da najmanje jednom godišnje direktoru Zavoda podnosi izvještaj o provođenju Plana integriteta. Predmetni izvještaj je sačinjen i dostavljen direktoru.

Tokom 2020. godine Radno tijelo uputilo je zahtjev za dostavu informacija o provođenju „Okvirnog akcijskog plana za prevenciju korupcije za vrijeme trajanja pandemije COVID-19“ kojim je utvrđena obaveza javnog objavljivanja provedenih postupaka javnih nabavki za sva tijela u okviru Vlade Kantona. Zavod je postupio po navedenom zahtjevu i dostavio traženu informaciju u kojoj je navedeno da objavljuju sva obavještenja i sve izvještaje o provedenim postupcima javnih nabavki.

5. PLANIRANJE, DONOŠENJE FINANSIJSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE

Upravni odbor je odlukama od 23. 12. 2019. godine usvojio Finansijski plan za 2020. godinu, na koji je Skupština Kantona dala saglasnost 30. 12. 2019. godine. Finansijskim planom su planirani prihodi i primici u iznosu od 148.250.000 KM, u okviru kojih je iskazan preneseni višak prihoda nad rashodima iz ranijeg perioda u iznosu od 3.500.000 KM i rashodi i izdaci u ukupnom iznosu od 148.250.000 KM. Sredstva preneseni višak prihoda nad rashodima iz ranijeg perioda koristit će se kao osiguranje očekivanog smanjenja prihoda od doprinosa, te će s njima biti pokriven dio rashoda.

U strukturi ukupno planiranih prihoda najveći dio planiran je na osnovu doprinosa za socijalno osiguranje (139.264.500 KM), koji čine 96,2% ukupno planiranih prihoda Zavoda.

U strukturi planiranih rashoda i izdataka najveći dio rashoda odnosi se na: ugovorene i druge posebne usluge (125.653.000 KM; 84,8%), tekuće transfere i druge tekuće rashode (8.465.000 KM; 5,7%), rashode plaća i naknada troškova zaposlenih (5.443.000 KM; 3,7%), kapitalne izdatke (2.729.000 KM; 1,8%) i kapitalne transfere (2.330.000 KM; 1,6%).

U okviru ugovorenih i drugih posebnih usluga planirani su rashodi za medicinske i laboratorijske usluge u iznosu od 123.743.000 KM, a najznačajniji se odnose na: usluge bolničke zdravstvene zaštite (44.375.000 KM), primarne zdravstvene zaštite (28.524.000), konzilijarno specijalističke zdravstvene zaštite (23.786.000 KM), lijekove s pozitivne liste lijekova (14.675.000 KM), DRG (3.040.000 KM), ortopedska pomagala (3.200.000 KM), usluge porodične medicine (2.090.000 KM) i liječenje u inostranstvu (1.250.000 KM).

Finansijskim planom za 2020. godinu planirana je tekuća rezerva u iznosu od 100.000 KM, odnosno 0,0716% ukupnih rashoda. **Zavod nije izdvojio sredstva u obaveznu rezervu u visini od 5% ukupnih rashoda ostvarenih u prethodnoj godini, što iznosi 6.980.047 KM sredstava obaveznih rezervi koje je trebao izdvojiti u skladu sa članom 106. Zakona o zdravstvenom osiguranju.** Napominjemo da je članom 107. Zakona o zdravstvenom osiguranju definisano da sredstva rezerve služe za osiguranje tekuće likvidnosti i pokriće gubitka, a mogu se koristiti i za komercijalne pozajmice (zdravstvenim ustanovama). Tokom 2020. godine sredstva tekuće rezerve nisu korištena.

⁸ „Sl. novine HNK“, br. 10/16

Uvidom u Izvještaj o ostvarenim prihodima i rashodima za period od 1. 1. do 30. 9. 2020. godine utvrdili smo da su prekoračene određene pozicije rashoda, a najznačajnije prekoračenje odnosi se na troškove refundiranja bolovanja osiguranicima na teret sredstava Zavoda od 260.334 KM, putne troškove i dnevnice zbog ostvarivanja zdravstvene zaštite od 14.012 KM i ostale transfere za zdravstvo od 2.000 KM. Izmjenama i dopunama Finansijskog plana stvarne i odobrene obaveze su uravnotežene.

Upravni odbor je 15. 12. 2020. godine donio je Izmjene i dopune finansijskog plana za 2020. godinu, na koji je Skupština Kantona dala saglasnost 20. 12. 2020. godine. Izmjenama finansijskog plana planirani su uravnoteženi prihodi i primici, rashodi i izdaci u ukupnom iznosu od 151.735.000 KM i u odnosu na prvobitni finansijski plan uvećani su za 3.485.000 KM. U okviru prihoda i primitaka iskazan je preneseni višak prihoda nad rashodima ranijeg perioda u iznosu od 10.800.000 KM, odnosno 7.300.000 KM više u odnosu na Finansijski plan za 2020. godinu. Sredstva iz prenesenog viška prihoda nad rashodima planirana Izmjenama i dopunama finansijskog plana usmjerit će se za pomoć bolničkim zdravstvenim ustanovama za prevladavanje krize izazvane pandemijom COVID-19.

Izmjenama i dopunama finansijskog plana tekuća rezerva planirana je u iznosu od 100.000 KM, odnosno planirani iznos ostao je nepromijenjen.

U Obrazloženju Izmjena i dopuna finansijskog plana za 2020. godinu navedeno je da je donesen nakon odluke Vlade Kantona iz januara 2020. godine o preraspodijeli i utrošku novčanih sredstava, kojom se sredstva od 200.000 KM dodjeljuju Zavodu u svrhu finansiranja proširenja platforme i uspostavu integracije s centralnim LAB sistemom za sve zdravstvene ustanove. Osim toga, nakon izrade Izvještaja o izvršenju Finansijskog plana za period od 1. 1. do 30. 9. 2020. godine utvrđen je niži stepen ispunjenja plana prihoda, što je posljedica pandemije COVID-19. Zbog navedenog se ukazala potreba za izmjenama i dopunama na određenim pozicijama Finansijskog plana za 2020. godinu. Izmjenama i dopunama finansijskog plana određene pozicije rashoda su planirane niže, dok su određene pozicije planirane više u odnosu na prvobitni finansijski plan. Najznačajniji porast iskazan je na poziciji medicinske i laboratorijske usluge, odnosno Izmjenama i dopunama Finansijskog plana planirana sredstva su viša za 7.315.000 KM (stavka bolnička zdravstvena zaštita), koja su namijenjena za finansiranje usluga bolničke zdravstvene zaštite pacijenata oboljelih od COVID 19, a finansirat će se iz prenesenog viška prihoda nad rashodima iz prethodnog perioda.

Prema **Izvještaju o izvršenju finansijskog plana Zavoda**, ukupno iskazani prihodi i primici sa 31. 12. 2020. godine iznose 142.667.853 KM, rashodi i izdaci 147.618.160 KM i višak rashoda nad prihodima 4.950.307 KM. Odluku o usvajanju Izvještaja o izvršenju finansijskog plana Zavoda za 2020. godinu i Odluku o usvajanju završnog računa Zavoda za 2020. godinu Upravni odbor Zavoda donio je 23. 2. 2021. godine.

Godišnje finansijske izvještaje za 2020. godinu Zavod je sačinio i dostavio nadležnim organima i institucijama u skladu s važećim propisima i u utvrđenom roku.

Zavod nije vršio izdvajanje sredstava u obaveznu rezervu u propisanoj visini od 5% ukupnih rashoda ostvarenih u protekloj godini, u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju.

Preporuka:

- ***sredstva obavezne rezerve izdvajati u propisanoj visini, u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju.***

6. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Zavod je sačinio Godišnji finansijski izvještaj za 2020. godinu i dostavio ga nadležnim organima i institucijama u skladu s važećim propisima i u utvrđenom roku.

U Analizi iskaza, sačinjenoj uz godišnji finansijski izvještaj, obrazloženo je izvršenje finansijskog plana u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

6.1 GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA

6.1.1 Prihodi i primici

U Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta za 2020. godinu ukupno ostvareni prihodi i primici iskazani su u iznosu od 142.667.853 KM, što u odnosu na planirane prihode (140.935.000 KM) predstavlja ostvarenje od 101,2%.

Strukturu prihoda i primitaka čine: prihodi od poreza (137.133.674 KM), neporezni prihodi (5.328.242 KM), primljeni transferi (5.937 KM) i kapitalni primici (200.000 KM).

6.1.1.1 Prihodi od doprinosa

Prihodi od doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje ostvaruju se u skladu sa Zakonom o doprinosima⁹, Pravilnikom o načinu obračunavanja i uplate doprinosa¹⁰ i Odlukom o utvrđivanju osnovica, stopa i načina obračuna i uplate doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje na području Hercegovačko-neretvanskog kantona¹¹.

Prihodi od doprinosa ostvareni su u iznosu od 137.133.674 KM, što predstavlja ostvarenje od 101,1% u odnosu na planirane prihode od doprinosa. Struktura prihoda od doprinosa je sljedeća: prihodi od doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje zaposlenika (133.432.640 KM), doprinosi od nezaposlenih (2.351.501 KM), doprinosi za zdravstveno osiguranje od drugih samostalnih djelatnosti (1.226.448 KM) i prihodi od dobrovoljnog osiguranja (123.085 KM). Odlukom o utvrđivanju osnovica, stopa i načinu obračuna i uplate doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje na području Hercegovačko-neretvanskog kantona regulisana je vrsta, obveznici obračuna i uplate doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje, visina stope, kao i način obračuna i uplate doprinosa. Navedenom Odlukom je određeno da osnovica za obračun doprinosa ne može biti niža od najniže plaće utvrđene Općim kolektivnim ugovorom za FBiH. Uplaćeni doprinosi se evidentiraju kao prihod u skladu sa načelom modificiranog nastanka događaja, po kojem se prihodi i primici priznaju u periodu u kojem su mjerljivi i raspoloživi.

U skladu sa članom 18. Zakona o zdravstvenom osiguranju kantonalni zavodi zdravstvenog osiguranja obavezni su, između ostalog, organizovati praćenje uplata i potrošnje, po obveznicima doprinosa, kao i drugih sredstava i lično za svakog osiguranika. Kontrolu obračuna i uplate doprinosa vrši Porezna uprava FBiH, u skladu sa Zakonom o doprinosima i Zakonom o jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa¹². Zavod ima mogućnost pristupa jedinstvenoj bazi podataka Porezne uprave FBiH, odnosno ima mogućnost praćenja uplata na dnevnoj osnovi, međutim evidentiranje uplata nije u potpunosti ažurno, jer Porezna uprava FBiH kasni sa unosom podataka o uplaćenim doprinosima, što Zavodu otežava praćenje. Pristup bazi podataka Porezne uprave FBiH omogućava uvid samo u zbirne uplate po obvezniku doprinosa, bez mogućnosti uvida u pojedinačne uplate po osiguraniku.

U toku 2020. godine Porezna uprava je, na zahtjev Zavoda, dostavljala podatke o stanju neuplaćenih doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje za područje Kantona i podatke o zaključenim sporazumima o odgođenom plaćanju ili plaćanju u ratama duga za obavezno zdravstveno osiguranje po pravnim licima.

Prema prezentovanim podacima, a na osnovu Godišnjeg plana rada u okviru ekonomskih poslova, postavljeni cilj je analiza obveznika koji ne poštuju poreznu disciplinu. Stručna služba Zavoda je praćenjem i analiziranjem uplata obračunala ili revidirala potraživanja za 1.325 poreznih obveznika u ukupnom iznosu od 31.815.747 KM.

⁹ „Sl. novine FBiH”, br. 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 01/02, 17/06, 14/08 i 91/15

¹⁰ „Sl. novine FBiH”, br. 64/08, 81/08 i 98/15

¹¹ „Narodne novine HNK”, br. 4/10;06/11;07/12; 11/16 i 12/16

¹² „Sl. novine FBiH”, br. 42/09, 109/12, 86/15, 30/16

Obračun duga sačinjen je na osnovu minimalne zakonom određene osnovice za obračun doprinosa, uz poštivanje zakonske obaveze zastare potraživanja za preduzeća za koja nemaju saznanja o dugovanjima koja se vode u evidencijama Porezne uprave (zaključeni sporazumi, inspekcijski nalazi i sl.). Porezni obveznici sa najvećim dugovanjima su preduzeća koja su u periodu 2006–2010. godine zaključila sa Zavodom sporazume, odnosno anekse sporazuma o obročnoj otplati duga, na osnovu Zakona o djelomičnom otpisu dospjelih, a nenaplaćena potraživanja za socijalno osiguranje i njihova dugovanja zaključno sa 2020. godinom iznose 15.955.699 KM. Služba za kontrolu naplate prihoda Zavoda poslala je 432 opomene poreznim obveznicima koji nisu imali uplata u martu 2020. godine i onima kojim odlukama kriznog štaba Hercegovačko-neretvanskog kantona nije bio zabranjen rad. Ukupan iznos neuplaćenih doprinosa za koje su poslane opomene je 479.991 KM, od čega je po opomenama naplaćeno 289.709 KM; 16.396 KM naplaćeno je prije nego su poslane opomene, dok 190.282 KM nije plaćeno.

Zavod ima mogućnost pristupa jedinstvenoj bazi podataka Porezne uprave FBiH, koji omogućuje uvid u zbirne uplate doprinosa za zdravstveno osiguranje po obvezniku doprinosa, a pojedinačne uplate po svakoj osiguranoj osobi nisu obezbijeđene pristupom bazi podataka. Zbog toga je Zavodu otežano kontinuirano pratiti redovne naplate doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje u dijelu koji se odnosi na uplate doprinosa po osiguraniku.

6.1.1.2 Neporezni prihodi

Neporezni prihodi ostvareni su u iznosu od 5.328.242 KM i u odnosu na planirane veći su za 308.242 KM, što je najvećim dijelom posljedica više ostvarenih prihoda od inozemnog osiguranja. Struktura najznačajnijih neporeznih prihoda je sljedeća: prihodi od premije osiguranja (markice) u iznosu od 2.743.908 KM, prihodi od inozemnog osiguranja u iznosu od 2.112.545 KM, prihodi od pozitivnih kursnih razlika od 117.350 KM, ostali prihodi u iznosu od 153.139 KM i prihodi od naplate po regresnom postupku u iznosu od 86.799 KM.

Prihodi po osnovu neposrednog učešća osiguranika u vidu uplate premije osiguranja (markice) ostvareni su u iznosu od 2.743.908 KM i u odnosu na planirane veći su za 160.312 KM. U skladu sa Odlukom o premiji – učešću osiguranih osoba u troškovima zdravstvene zaštite na teritoriju Hercegovačko-neretvanskog kantona i dopuni Odluke¹³ omogućeno je osiguranicima Zavoda da umjesto plaćanja učešća za svaku pojedinačnu zdravstvenu uslugu za koju je ovom Odlukom utvrđen iznos neposrednog učešća, učešće plaćaju u vidu godišnje premije osiguranja. Osiguranici koji ne uplate premiju osiguranja učestvuju u troškovima zdravstvene zaštite, a sredstva prikupljena na ovaj način, kao i sredstva premije, osiguranja su prihod Zavoda. Izvještaj o naplaćenom iznosu neposrednog učešća osiguranih osoba u troškovima zdravstvene zaštite (participacija) zdravstvena ustanova obavezna je dostaviti Zavodu do 15. u mjesecu za prethodni mjesec, uz dokaz o izvršenom prenosu sredstava na račun Zavoda u skladu sa Odlukom o premiji – učešću osiguranih osoba u troškovima zdravstvene zaštite na teritoriju Hercegovačko-neretvanskog kantona. Osim toga, ugovorima o pružanju zdravstvenih usluga zaključenih sa zdravstvenim ustanovama utvrđeno je da su sredstva od naplaćene participacije davaoca usluga prihod kupca usluga, odnosno Zavoda. Obaveza davaoca usluga (zdravstvenih ustanova) je da naplaćeni prihod od participacija uplati na račun Zavoda najkasnije do petog u mjesecu za prethodni mjesec, te Zavodu dostavlja izvještaje sa potvrdama o naplaćenju participaciji. Ugovorima je definisano da će Zavod vršiti stalnu kontrolu primjene ugovornih odredbi i kontrolu ugovorenih obaveza kroz IZIS.

Prema prezentovanoj dokumentaciji, Zavod je u 2020. godini ostvario prihode po osnovu neposrednog učešća osiguranih osoba u pojedinim troškovima korištenja zdravstvene zaštite u ukupnom iznosu od 6.904 KM, što iznosi svega 19,7% izvršenja u odnosu na plan. Upravni odbor Zavoda je 31. 10. 2019. godine donio Odluku o utvrđivanju visine premije osiguranja za 2020. godinu, koja iznosi 20 KM po osiguranoj osobi. Sredstva naplaćena po osnovu premije osiguranja su prihodi Zavoda i koriste se za neposrednu zdravstvenu zaštitu.

¹³ „Narodne novine HNK“, br. 2/06, 10/16

Osim toga, prihodi Zavoda su i sredstva koje apoteke naplaćuju od osiguranika po osnovu izdavanja lijekova na recept s Liste lijekova. Visina ove naknade iznosi 1 KM po jednom pakovanju propisanom na recept i utvrđena je Odlukom o premiji – sudjelovanju osiguranih osoba u troškovima zdravstvene zaštite na teritoriju HNK i provedbenim propisima koje je donio Zavod na osnovu navedene Odluke (detaljnije u tački 6.1.2.2 Izvještaja).

Zavod nije vršio kontrolu primjene ugovornih odredbi koje se odnose na naplatu prihoda od participacija, niti su dostavljani izvještaji o naplaćenim participacijama od zdravstvenih ustanova na teritoriji Hercegovačko-neretvanskog kantona, što nije u skladu sa Odlukom o premiji – učešću osiguranih osoba u troškovima zdravstvene zaštite na teritoriju Hercegovačko-neretvanskog kantona i ugovorima o pružanju zdravstvene zaštite zaključenim sa zdravstvenim ustanovama.

Prihodi od inozemnog osiguranja u 2020. godini ostvareni su u iznosu od 2.112.545 KM, a odnose se na prihode od paušalnih naknada (1.596.370 KM) i stvarnih naknada (516.175 KM) po osnovu međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju. U skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju, Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja u FBiH (u daljem tekstu: FZZOIR) koordinira međunarodne ugovore o socijalnom osiguranju u dijelu koji se odnosi na paušalne naknade i provodi ih i koordinira rad kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja u dijelu koji se odnosi na obavezno zdravstveno osiguranje. Zavod nema uvid u obradu zahtjeva i zbog većeg broja reklamacija i kontrareklamacija samog Zavoda i zemalja sa kojima su potpisani sporazumi o socijalnom osiguranju, obračuni troškova, kao i njihova naplata, traju po nekoliko godina. Potraživanja od FZZOIR-a, odnosno od inozemnih nosilaca osiguranja, naplaćuju se sa zakašnjenjem od nekoliko godina (naplaćeni paušalni troškovi tokom 2020. godine odnose se najvećim dijelom na 2017. i 2018. godinu, a stvarni troškovi najvećim dijelom odnose se na 2016. i 2017. godinu).

Obavljenom revizijom konstatovali smo da Zavod vodi evidenciju potraživanja i obaveza proizašlih iz međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, te raspolaže podacima o potraživanjima i obavezama po ovom osnovu. Međutim, u tim evidencijama i evidencijama koje vodi FZZOIR i dalje postoje iskazane razlike u stanjima paušalnih i stvarnih potraživanja, što je navedeno i u izvodima za usaglašavanje stanja na 31. 12. 2020. godine. Najznačajnije razlike u iznosu od 400.329 KM po osnovu obračuna stvarnih troškova iskazane su u odnosima sa Republikom Hrvatskom, a razlog za to je što u izvodima koje vodi FZZOIR nisu uključena potraživanja za IV kvartal 2020. godine.

Ostali prihodi u iznosu od 153.139 KM odnose se na neplanirane uplate po sudskim presudama za povrat sredstava od porodiljnih naknada, a najznačajnija uplata je od JP „HT Mostar“ d.d. po presudi od 151.587 KM.

Preporuka:

- ***kontinuirano vršiti kontrolu naplate prihoda od participacija i izvještaja o naplaćenim participacijama od zdravstvenih ustanova sa područja Hercegovačko-neretvanskog kantona, u skladu sa Odlukom o premiji – učešću osiguranih osoba u troškovima zdravstvene zaštite u Hercegovačko-neretvanskom kantonu i ugovorima zaključenim sa zdravstvenim ustanovama.***

6.1.1.3 Ostali kapitalni primici

Ostali kapitalni primici iskazani su u iznosu od 200.000 KM, a odnose se na sredstva za finansiranje proširenja platforme za provedbu preventivnih programa koja su odobrena Zavodu na osnovu Odluke Vlade Kantona.

6.1.2 Rashodi, izdaci i finansiranje

U Godišnjem izvještaju o izvršenju finansijskog plana za 2020. godinu iskazani su rashodi i izdaci u iznosu od 147.618.160 KM. Strukturu rashoda i izdataka, s indeksima ostvarenja, čine: rashodi zdravstvene zaštite u iznosu od 126.868.155 KM (85,94%), tekući transferi u iznosu od 8.773.213 KM (5,94%), kapitalni transferi u iznosu od 2.310.990 KM (1,57%), izdaci za kamate i ostale naknade 564.444 KM (0,38%) i rashodi i izdaci Stručne službe Zavoda u iznosu od 9.101.358 KM (6,17%).

6.1.2.1 Rashodi Stručne službe Zavoda

Rashodi i izdaci Stručne službe iskazani su u iznosu od 9.101.358 KM i u odnosu na planirana sredstva (11.017.000 KM) predstavljaju ostvarenje od 82,61%. Strukturu rashoda i izdataka Stručne službe Zavoda čine: plaće naknade troškova zaposlenih i doprinosi (5.405.955 KM), izdaci za materijal, sitan inventar i usluge (2.952.976 KM), izdaci za nabavku stalnih sredstava (734.321 KM) i izdaci za kamate (8.106 KM).

6.1.2.1.1 Plaće i naknade troškova zaposlenih

Plaće, naknade troškova zaposlenih i doprinosi iskazani su u iznosu od 5.405.955 KM, od čega se na bruto plaće i naknade troškova zaposlenih odnosi 4.931.894 KM, a na doprinose poslodavca 474.061 KM. Bruto plaće i naknade troškova zaposlenih čine: bruto plaće i naknade plaća (4.459.347 KM) i naknade troškova zaposlenih (472.547 KM).

Za obračun i priznavanje rashoda plaće primjenjuje se Zakon o radu u FBiH¹⁴ i akti koje je donio direktor Zavoda: Pravilnik o radu, Odluka o obračunu plaća i Odluka o utvrđivanju koeficijenta za obračun plaća. Na akte kojima se reguliše obračun plaća radnika i direktora Upravni odbor nije dao saglasnost.

Kod obračuna plaća za januar 2020. godine u primjeni je bio Pravilnik o radu iz 2018. godine, a direktor Zavoda je 19. 2. 2020. godine donio novi Pravilnik o radu. Osnovna plaća radnika utvrđuje se posebnim odlukama koje donosi direktor. Shodno tome, direktor je 5. 3. 2020. godine donio Odluku o platnim razredima i intervalima koeficijenata po radnim mjestima, kojom su sva radna mjesta Stručne službe Zavoda razvrstana u osam platnih razreda i za koje su utvrđeni koeficijenti zavisno od složenosti poslova, stepena stručne spreme, odgovornosti i uslova rada dati u intervalima od 1,3 do 7. Ovom Odlukom su povećani do tada važeći koeficijenti, koji su bili utvrđeni u intervalu od 1 do 6 (Odlukom o utvrđivanju koeficijenata za obračun plaća iz 2019. godine). Direktor je donio i Odluku o obračunu plaća, kojom je utvrđena najniža bruto satnica od 4,86 KM. Bruto plaća za redovan rad računa se kao proizvod bruto satnice, utvrđenog koeficijenta i vremena provedenog na radu. Tako utvrđena plaća radnika uvećava se za svaku godinu radnog staža za 0,6%, s tim da ukupno povećanje ne može biti veće od 20%.

Napominjemo da je tokom 2020. godine koeficijent složenosti rada direktora povećan sa 6 na 7 i primjenjuje se kod obračuna plaća od jula 2020. godine, u skladu sa Odlukom o platnim razredima i intervalima koeficijenata po radnim mjestima, koju je donio direktor. Shodno navedenom, smatramo da nema osnova da direktor, osim zaposlenima Zavoda, utvrđuje koeficijente složenosti rada i bruto satnicu za obračun plaće direktora. **Nije nam prezentovan ugovor o radu direktora na osnovu kojeg bismo se mogli uvjeriti koja sve prava i koristi mu pripadaju iz radnog odnosa. Shodno tome, ne možemo se uvjeriti u ispravnost obračuna plaća direktora, odnosno nisu nam prezentovana ugovorena prava i obaveze direktora, visina koeficijenta složenosti rada, osnovica za obračun plaće ili bruto satnica, kao i druga prava utvrđena Ugovorom o radu direktora nakon posljednjeg imenovanja iz 2012. godine (detaljnije u tački 4. Izvještaja).**

Najveća neto plaća isplaćena u Zavodu u 2020. godini je plaća direktora i iznosila je 5.243 KM, najniža je 685 KM, a prosječno isplaćena neto plaća iznosila je 1.754 KM.

---

¹⁴ Sl. novine FBiH, br. 26/16, 89/18

Naknade troškova zaposlenih iskazane su u iznosu od 472.547 KM, a u odnosu na plan manje su za 29.453 KM (5,87%). Strukturu ovih troškova čine: naknade za topli obrok (252.893 KM), regres za korištenje godišnjeg odmora (61.570 KM), naknade za prevoz na posao i sa posla (58.472 KM), jubilarne nagrade (41.472 KM), otpremnine zbog odlaska u penziju (29.068 KM) i pomoć zaposlenima u slučaju bolesti i smrti (29.072 KM).

Obračun i isplata naknada toplog obroka izvršena je u visini od 1% prosječne neto plaće isplaćene u FBiH, prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku.

Pravilnikom o radu definisano je da zaposlenik čije je mjesto stanovanja udaljeno od mjesta rada najmanje dva kilometra ostvaruje pravo na naknadu troškova prevoza na posao i sa posla, i to u visini cijene koštanja mjesečne karte gradskog, prigradskog ili međugradskog prevoza. U skladu sa Pravilnikom direktor je donio Odluku o načinu određivanja naknade troškova prevoza, na osnovu koje je i vršena isplata naknada radnicima Zavoda.

Regres za korištenje godišnjeg odmora isplaćen je u skladu s Pravilnikom o radu i Odlukom o isplati regresa radnicima Zavoda za 131 zaposlenog u visini od 470 KM po zaposleniku, odnosno 50% prosječno isplaćene neto plaće u FBiH, prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku.

Jubilarne nagrade isplaćene su radnicima Zavoda za navršeni određeni broj godina neprekidnog staža, u skladu sa Pravilnikom o radu i pojedinačnim odlukama koje donosi direktor za svakog radnika. Osnovica za utvrđivanje visine jubilarne nagrade je prosječna neto plaća isplaćena u FBiH u prethodna tri mjeseca prema posljednjem statističkom podatku u periodu isplate nagrade. Na isplaćene jubilarne nagrade izvršen je obračun i uplata pripadajućih doprinosa i poreza.

6.1.2.1.2 Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge

Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge iskazani su u iznosu od 2.952.976 KM. U strukturi ovih troškova najznačajniji su: iznajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine (1.073.133 KM), izdaci za stručne usluge (680.130 KM), ugovorene i druge posebne usluge (308.417 KM), izdaci za komunikaciju i komunalne usluge (286.797 KM), izdaci za nabavku materijala i sitnog inventara (225.699 KM), ostale usluge i dadžbine (100.501 KM), izdaci za informisanje (76.773 KM), izdaci za energiju (59.463 KM), izdaci za tekuće održavanje (48.063 KM), izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa (46.045 KM).

Izdaci za iznajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine iskazani su u iznosu od 1.073.133 KM, a odnose se na iznajmljivanje stalnih sredstava u obliku prava (625.448 KM), iznajmljivanje opreme (434.322 KM) i iznajmljivanje poslovnog prostora (13.363 KM). U strukturi izdataka za iznajmljivanje sredstava u obliku prava najznačajniji se odnose na: iznajmljivanje Integralnog zdravstvenog informacionog sistema (IZIS) od dobavljača „CUSPIS“ d.o.o. Zagreb (316.759 KM), nabavku usluga najma softvera za unapređenje AR-DRG od dobavljača „Carol Consulting Zagreb“ (117.964 KM) i za održavanje fortinet mreže od dobavljača „Genel“ d.o.o. Mostar (101.822 KM). Od ukupno iskazanih izdataka za iznajmljivanje opreme, 420.674 KM se odnosi na usluge najma Laboratorijskog informacionog sistema (LIS) od dobavljača „Wizard computers“ d.o.o. Mostar, 11.990 KM se odnosi na troškove nabavke i održavanja softvera za potrebe Zavoda od dobavljača „Kraftbit“ d.o.o. Prozor.

Izdaci za stručne usluge, iskazani su u iznosu od 680.130 KM, odnose se na usluge održavanja softvera Zavoda. Strukturu ovih izdataka čine: izdaci za usluge hardvera i softvera od 387.459 KM (održavanje centralnog radiološkog sistema PSCS, usluge održavanja mrežne komunikacije, usluge održavanja baze i modula aplikativnih softvera IS i SKZZ), ostale stručne usluge od 236.018 KM (najznačajnije su: usluge analize integriranog zdravstvenog informacionog sistema od dobavljača „Dimeros“ d.o.o. Zagreb: 119.887 KM, usluge provođenja nadzora ISO od dobavljača „Bureau veritas“ Rijeka: 23.237 KM i usluge ispitivanja zadovoljstva osiguranika Zavoda od dobavljača „Coding“ d.o.o. Tešanj: 23.107 KM) i pravne usluge od 46.638 KM (usluge po osnovu ugovora zaključenih sa advokatskim uredima).

Ugovorene i druge posebne usluge iskazane su u iznosu od 308.417 KM, a odnose se na bruto naknade: po osnovu ugovora o djelu u iznosu od 98.553 KM, za rad komisija od 90.078 KM, za rad članova Upravnog odbora od 53.604 KM i za volonterski rad u iznosu od 21.236 KM.

Izdaci za ugovore o djelu iskazani su u iznosu od iznosu od 98.553 KM, od čega se na neto naknade odnosi 78.202 KM. Zavod je tokom 2020. godine zaključio 46 ugovora o djelu (ugovori su zaključeni jednokratno, po obavljenom poslu, zatim na jedan, tri ili više mjeseci). Od ukupno iskazanih naknada po osnovu ugovora o djelu, 86.528 KM odnosi se na ugovore o jednokratnom obavljanju poslova zaključene sa vanjskim saradnicima (ugovori su zaključeni po osnovu raznih projekata i interaktivnih radionica, ugovori o saradnji s koordinatorom za IZIS radi lakšeg i bržeg pristupa za sve korisnike bolnice „Dr. Safet Mujić“, ugovori o pružanju stručne pomoći kod definisanja ključnih pokazatelja izvođenja strateških ciljeva koji se koriste kao alat za implementaciju strategije Zavoda, ugovor za edukaciju iz komunikacijskih vještina za radnike iz područnih ureda, lektorske i druge usluge), dok se 12.025 KM odnosi na naknade za sistematizovana radna mjesta. Tokom 2020. godine Zavod je zaključio ugovore o djelu sa tri izvršioca za obavljanje poslova sistematizovanih radnih mjesta (sa tri osobe zaključeno je devet ugovora o djelu, za period od jednog, dva ili tri mjeseca). Predmet ugovora o djelu koji se odnosi na sistematizovana radna mjesta je kontrola bolovanja, kontrola pristiglih računa sa uputnicama za liječenje van Hercegovačko-neretvanskog kantona, kontrola i mišljenje o opravdanosti zahtjeva za izdavanje dvojezičnih obrazaca za vrijeme privremenog boravka u inostranstvu i izrada izvještaja o bolovanju. Ugovorima je utvrđena naknada, odnosno bruto satnica od 13,79 KM, tj. naknada od 4 KM po pregledanom računu ili 100 KM po izrađenom izvještaju, a obračun i isplata naknade vrši se na osnovu evidencija koje vodi rukovodilac Sektora zdravstva. Ugovori o djelu zaključeni su za redovne poslove, koji su sistematizovani Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Naknade za rad članovima komisija iskazane su iznosu od 90.078 KM, od čega se na neto naknade odnosi 72.828 KM, a na poreze i doprinose 17.250 KM. Komisije obavljaju poslove u postupcima priznavanja prava iz osnovnog zdravstvenog osiguranja za osigurane osobe Zavoda. Odluku o formiranju komisija donosi direktor ili Upravni odbor u zavisnosti od predmeta rada komisije. Predmet rada imenovanih komisija, potrebna medicinska dokumentacija, način rada ljekarskih komisija i rješavanje po prigovorima uređeno je pojedinačnim pravilnicima o sastavu, ovlastima i načinu rada ljekarskih komisija. Upravni odbor ili direktor posebnom odlukom određuje visinu naknade za rad članovima ljekarskih komisija Zavoda. Naknada se priznaje po dolasku na osnovu evidencije prisutnosti članova na sastancima, koji su održani za taj mjesec. Na obračunate i isplaćene naknade za rad u komisijama obračunavaju se pripadajući porezi i doprinosi u skladu sa važećim zakonskim propisima. Isplaćene naknade za rad u komisijama u cjelokupnom iznosu odnose se na isplate vanjskim saradnicima na koje se obračunavaju pripadajući porezi i doprinosi u skladu sa važećim zakonskim propisima.

Na poziciji izdataka za rad komisija iskazane su naknade za rad: prvostepene ljekarske komisije za upućivanje na liječenje van Kantona (40.627 KM), komisije za ortopedsku pomagala (18.243 KM), stručne ljekarske komisije imenovane u Sveučilišnoj kliničkoj bolnici Mostar ispred Zavoda (12.121 KM), prvostepene komisije za izdavanje saglasnosti za liječenje na teret FZZOIR-a (4.712 KM), drugostepene ljekarske komisije za utvrđivanje privremene spriječenosti za rad (4.595 KM), prvostepena ljekarska komisija za medicinsku rehabilitaciju (3.587 KM), komisija za sufinansiranje troškova liječenja (3.278 KM), drugostepene ljekarske komisije za upućivanje na liječenje van Kantona (1.678 KM) i komisija za uvođenje lijekova sa pozitivne liste lijekova (1.237 KM).

Naknade za rad članovima Upravnog odbora iskazane su u iznosu od 53.604 KM, od čega se na neto naknade odnosi 40.654 KM. Poslovnikom o radu Upravnog odbora iz 2017. godine regulisan je način rada Upravnog odbora, a naknada za rad Upravnog odbora utvrđena je Odlukom o utvrđivanju visine novčane naknade za rad predsjednika i članova Upravnog odbora Zavoda¹⁵, koju je donijela Vlada Kantona.

---

¹⁵ „Narodne novine HNK“, br.12/17

Odlukom je utvrđena visina neto naknade predsjedniku od 450 KM i članovima Upravnog odbora u iznosu od 360 KM. Članovi Upravnog odbora imaju pravo i na naknadu troškova prevoza ukoliko dolaze van mjesta sjedišta Zavoda, a ukupan iznos naknade i troškova prevoza, te pripadajući porezi i doprinosi padaju na teret Zavoda u skladu sa Pravilnikom o naknadi za rad i naknadi materijalnih troškova predsjedniku i članovima Upravnog odbora. Prava i dužnosti predsjednika i članova Upravnog odbora, osim navedenim aktima regulisana su i ugovorima o angažovanju zaključenim između Zavoda i predsjednika i članova Upravnog odbora.

Vlada Kantona je 1. 6. 2020. godine donijela Zakon o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica izazvanih epidemijom koronavirusa (COVID-19) i podršci ekonomiji na području Hercegovačko-neretvanskog kantona¹⁶, kojim je propisano: subvencioniranje najnižih neto plaća, poreza na dohodak i posebnih naknada, subvencioniranje kamata na kredite, obustave plaćanja koncesija i naknada za zakup poljoprivrednih zemljišta, te umanjeње plaća izabranih dužnosnika, nosilaca izvršnih funkcija u Kantonu i njihovih savjetnika, umanjeње naknada za rad komisija, upravljačkih tijela i dr., a sve u cilju podrške održivosti privrede i održavanja stabilnosti Budžeta i vanbudžetskih fondova. Odredbama ovog Zakona Zavod je bio obavezan umanjiti naknade predsjedniku i članovima Upravnog odbora koje je imenovala Vlada Kantona i naknade za rad komisija imenovanih u Zavodu za 50%, a navedene odredbe obavezan je poštovati do momenta prestanka stanja nesreće uzrokovane pandemijom ili do kraja 2020. godine. Odluku o prestanku nesreće uzrokovane pojavom korona virusa na području HNK donijela je Vlada Kantona 1. 6. 2020. godine, a navedeni Zakon usvojila je Skupština HNK isti dan. Zbog toga je ove odredbe Zakona trebalo primjenjivati do kraja 2020. godine. Umanjenje naknada Upravnom odboru u iznosu od najmanje 15.635 KM i imenovanim komisijama od najmanje 25.895 KM nije izvršeno, što nije u skladu sa članovima 12. i 13. ovog Zakona.

Zavod nije izvršio umanjeње naknada Upravnom odboru i imenovanim komisijama za 50% od iznosa utvrđenih odlukama o visini naknada koje su isplaćivane od juna do decembra 2020. godine, što nije u skladu s članovima 12. i 13. Zakona o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica izazvanih epidemijom korona virusa (COVID-19) i podršci ekonomiji na području Hercegovačko-neretvanskog kantona.

6.1.2.1.3 Izdaci za nabavku stalnih sredstava

Izdaci za nabavku stalnih sredstava iskazani su u iznosu od 734.321 KM, što je u odnosu na planirana sredstva (1.491.000 KM) izvršenje od 49,25%. Struktura iskazanih izdataka je sljedeća: nabavka stalnih sredstava u obliku prava (310.586 KM), nabavka građevinskog objekta – zgrade (270.472 KM), nabavka opreme (139.106 KM) i rekonstrukcija i investicijsko održavanje (14.159 KM). Nabavna vrijednost stalnih sredstava tokom revidirane godine povećana je za 734.321 KM.

6.1.2.2 Rashodi zdravstvene zaštite

Rashodi zdravstvene zaštite u 2020. godini iskazani su u iznosu od 126.868.155 KM i u odnosu na plan (128.802.000 KM) manji su za 1.933.845 KM. U strukturi ovih troškova najznačajniji su rashodi koji se odnose na: usluge bolničke zdravstvene zaštite (51.681.270 KM), usluge primarne zdravstvene zaštite (29.493.963 KM), specijalističko-konsultativne zdravstvene zaštite (23.789.557 KM), lijekove s pozitivne Liste lijekova (13.490.661 KM), DRG – model plaćanja bolničke zdravstvene zaštite (3.040.000 KM), izdatke za ortopedsku pomagala (2.208.570 KM), usluge porodične medicine (1.278.781 KM), usluge liječenja u inostranstvu (839.589 KM), troškovi naknada Zavodu za javno zdravstvo (589.000 KM) i usluge liječenja van Zavoda u BiH (514.593 KM).

Realizacija programa zdravstvene zaštite na području Kantona vrši se na osnovu Odluke o osnovama, kriterijima i mjerilima za zaključivanje ugovora sa zdravstvenim ustanovama koje osiguravaju usluge zdravstvene zaštite, a finansiraju se iz sredstava Zavoda¹⁷(u daljem tekstu Odluka), koju je donijela Vlada Kantona 2005. godine, kao i zaključenih ugovora između Zavoda i zdravstvenih ustanova. Ovom Odlukom (član 9.) utvrđeno je da Upravni odbor Zavoda donosi Odluku o izboru zdravstvenih ustanova s kojima Zavod zaključuje ugovor uz saglasnost Ministarstva.

¹⁶ „Sl. novine HNK“, br. 3/20

¹⁷ „Narodne novine HNK“, br.2/05

Upravni odbor donio je Odluku o izboru zdravstvenih ustanova s kojima će Zavod zaključiti ugovor o pružanju zdravstvenih usluga za 2020. godinu, koje se finansiraju iz sredstava Zavoda, na koju je Ministarstvo dalo saglasnost 6. 11. 2019. godine. U Odluci su navedene zdravstvene ustanove koje obavljaju djelatnost primarne, konsultativno-specijalističke i bolničke zdravstvene zaštite u Hercegovačko-neretvanskom kantonu s kojima će Zavod zaključiti ugovore o pružanju zdravstvenih usluga osiguranim osobama za 2020. godinu. Obračun finansijskih sredstava za ugovaranje usluga zdravstvene zaštite utvrđen je Smjernicama za obračun sredstava za finansiranje usluga zdravstvene zaštite u Hercegovačko-neretvanskom kantonu za 2020. godinu, koje predstavljaju osnov ugovaranja zdravstvene zaštite. Primarna zdravstvena zaštita za 2020. godinu je na nivou sredstava planiranih finansijskim planom za 2019. godinu (vrijednost 1 boda je 0,80 KM) uvećana za iznos od 1.299.537 KM, koji će biti proporcionalno raspoređen u skladu sa Smjernicama. Bolnička zdravstvena zaštita finansirati će se na nivou finansijskih sredstava planiranih finansijskim planom za 2019. godinu uvećana za 2.668.577 KM, te rasporediti na usluge specijalističko-konsultativne zdravstvene zaštite i DRG model plaćanja bolničke zdravstvene zaštite, odnosno sredstva od 3.040.000 KM osigurana za njegovo finansiranje bit će raspoređena u omjerima paušala iz 2019. godine i isplaćivat će se u skladu s ostvarenim parametrima kvaliteta, koji će se definisati ugovorima.

U Odluci Vlade Hercegovačko-neretvanskog kantona (član 3) navedeno je da su osnove za sklapanje ugovora sadržane u Zakonu o zdravstvenom osiguranju i Zakonu o zdravstvenoj zaštiti¹⁸, kao i u Finansijskom planu Zavoda. Međutim, ta Odluka nije usklađena sa članom 52. Zakona o zdravstvenoj zaštiti i odredbama Jedinstvene metodologije, kojim je utvrđeno da se za provođenje programa zdravstvene zaštite provodi postupak dodjele ugovora o pružanju zdravstvenih usluga, putem javne nabavke, u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama.

Zavod je ugovaranje usluga zdravstvene zaštite za područje Hercegovačko-neretvanskog kantona u iznosu od najmanje 106.832.571 KM (usluge bolničke, specijalističko-konsultativne, primarne zdravstvene zaštite, usluge porodične medicine i usluge Zavoda za javno zdravstvo) vršio na osnovu Odluke koju je donijela Vlade Hercegovačko-neretvanskog kantona i Odluke o izboru zdravstvenih ustanova koju je donio Upravni odbor Zavoda i na koju je Ministarstvo dalo saglasnost, što nije u potpunosti u skladu sa članom 52. Zakona o zdravstvenoj zaštiti i Jedinstvenom metodologijom.

Zavod je ugovaranje usluga zdravstvene zaštite za područje Hercegovačko-neretvanskog kantona vršio na osnovu Odluke o izboru zdravstvenih ustanova s kojima će Zavod zaključiti ugovor o pružanju zdravstvenih usluga za 2020. godinu, na koju je Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne zaštite Hercegovačko-neretvanskog kantona dalo saglasnost, a u skladu sa Odlukom Vlade Hercegovačko-neretvanskog kantona, umjesto putem postupka javne nabavke. Odredbe Odluke koju je donijela Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona nisu u skladu sa odredbama člana 52. Zakona o zdravstvenoj zaštiti i Jedinstvenom metodologijom, kojima se propisuje način odabira zdravstvenih ustanova za pružanje usluga zdravstvene zaštite i kojima je utvrđeno da se za usluge zdravstvene zaštite provodi procedura javne nabavke.

- **Rashodi usluga bolničke zdravstvene zaštite** iskazani su u iznosu od 51.681.270 KM i u odnosu na plan manje su ostvareni za 8.730 KM, a odnose se na doznačena sredstva za usluge bolničke zdravstvene zaštite sa kojima je zavod zaključio ugovore (Sveučilišna klinička bolnica Mostar, kantonalna bolnica „Dr. Safet Mujić“ Mostar i Opća bolnica Konjic). Sredstva se putem mjesečnih tranši doznačavaju javnim zdravstvenim ustanovama u skladu sa potpisanim ugovorima o regulisanju međusobnih odnosa u vezi s pružanjem usluga zdravstvene zaštite za 2020. godinu. Ugovorima se regulišu međusobna prava, obaveze i odgovornosti ugovornih strana u vezi s pružanjem bolničke zdravstvene zaštite za 2020. godinu, način pružanja usluga zdravstvene zaštite osiguranim licima Kantona, finansiranje pruženih usluga, kao i druga prava i obaveze ugovarača. Ugovorima je regulisano praćenje i kontrola izvršenja ugovorenih obaveza u skladu sa Pravilnikom o načinu provođenja nadzora i kontrole. Nadzor može biti redovan i provodi se u kontinuitetu u skladu sa usvojenim Planom i programom redovnih kontrola za tekuću godinu, kojeg provode kontrolori (kontrola u opisu poslova radnog mjesta) i vanredna kontrola.

¹⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 46/10, 75/13

Nakon obavljenog nadzora osobe koje su vršile kontrolu sačinjavaju zapisnik o provedenim radnjama u postupku kontrole, a nakon provedenih kontrola svih ugovornih subjekata kontrolori, odnosno odgovorne osobe, sastavljaju mjesečni izvještaj koji se dostavlja direktoru i rukovodiocu Sektora za zdravstvo Zavoda.

Odlukom Upravnog odbora novčana sredstva od 7.300.000 KM, koja su osigurana Izmjenama i dopunama finansijskog plana Zavoda, dodijeljena su ugovornim bolničkim zdravstvenim ustanovama, i to: Sveučilišnoj kliničkoj bolnici Mostar (5.700.000 KM), Kantonalnoj bolnici „Dr. Safet Mujić“ (1.300.000 KM) i Javnoj ustanovi Opća bolnica Konjic (300.000 KM) na ime pružanja usluga bolničke zdravstvene zaštite oboljelim od koronavirusa. Sredstva su bolnicama dodijeljena nakon podnesenih zahtjeva Zavodu, u kojima bolnice navode da su im sredstva neophodna jer su preuzeli niz mjera zbog pojave koronavirusa (reorganizacija poslovanja, angažman dodatnog kadra, dodatne potrošnje zaštitne opreme i sl.), što ih je finansijski opteretilo. **Zahtjevi zdravstvenih ustanova formalnog su karaktera, ne sadrže nikakve podatke o finansijskim pokazateljima, odnosno o stvarnom povećanju troškova nakon pojave koronavirusa. Zavod je sa bolnicama zaključio anekse ugovora 23. 12. 2020. godine, kojima je regulisan predmet ugovora (povećanje broja usluga na ime pružanja zdravstvene zaštite od COVID-a 19) i utvrđena vrijednost ugovora. Zaključenim aneksima ugovora nije regulisan namjenski utrošak sredstava, niti bolnice imaju obavezu dostavljanja izvještaja o namjenski utrošenim sredstvima. Međutim, aneksi ugovora odnose se na ugovore o pružanju usluga zdravstvene zaštite za 2020. godinu, koji su zaključeni sa bolnicama i kojima je utvrđena obaveza praćenja i kontrole izvršenih usluga, što se odnosi i na sredstva dodijeljena za pružanje usluga bolničke zdravstvene zaštite oboljelima od COVID-a 19. Osim toga, nije nam prezentovana dokumentacija na osnovu koje možemo potvrditi način raspodjele sredstava, odnosno osnov po kojem je utvrđen iznos dodijeljenih sredstava bolnicama za pružanje zdravstvene zaštite oboljelima od COVID-a 19.**

- **Usluge primarne zdravstvene zaštite** iskazane su u iznosu od 28.493.903 KM. Zavod je potpisao ugovore sa nosiocima primarne zdravstvene zaštite (dvanaest domova zdravlja), i to sa domovima zdravlja (Konjic, Jablanica, Prozor-Rama, Šćipe, Čitluk, Čapljina, Stolac, Uzinovići, Neum, Ravno, Mostar i Stari Grad Mostar), kao i za pružanje usluga specijalističko-konsultativne zdravstvene zaštite koju pružaju domovi zdravlja, koji pored uslova, prostora i opreme imaju i stalno zaposleni kadar za pružanje ovih usluga. Ugovorima je propisan način pružanja usluga i njihovo finansiranje, a doznake se vrše mjesečno u utvrđenim iznosima.
- **Usluge specijalističko-konsultativne zdravstvene zaštite** iskazane su u iznosu od 23.789.557 KM. Od ukupnih troškova ovih usluga, 20.307.216 KM odnosi se na rashode nastale po osnovu zaključenih ugovora s bolnicama, a 3.482.341 KM po osnovu zaključenih ugovora s domovima zdravlja.

Tokom 2020. godine Zavod nije vršio praćenje i kontrolu izvršenja ugovorenih obaveza, niti je sačinio Plan i program redovnih kontrola za 2020. godinu, što nije u skladu sa Pravilnikom o načinu provođenja nadzora i kontrole, ni sa članovima 22. i 23. zaključenih ugovora o regulisanju međusobnih odnosa u vezi s pružanjem usluga zdravstvene zaštite. Osim toga, nije prezentovana dokumentacija na osnovu koje je Izmjenama i dopunama finansijskog plana planiran iznos sredstava za raspodjelu bolnicama, za pružanje usluga oboljelim od COVID-a 19 i na koji način je izvršena raspodjela tih sredstava.

Preporuke:

- *ugovaranje usluga zdravstvene zaštite vršiti u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Jedinstvenom metodologijom kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove;*
- *poduzeti aktivnosti prema Vladi Hercegovačko-neretvanskog kantona s ciljem usklađivanja Odluke o osnovama, kriterijima i mjerilima za zaključivanje ugovora sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Jedinstvenom metodologijom;*
- *provoditi kontrolu i praćenje izvršenja ugovorenih obaveza u vezi pružanja zdravstvene zaštite, u skladu sa zaključenim ugovorima i na način utvrđen Pravilnikom o načinu provođenja nadzora i kontrole.*

Lijekovi s pozitivne Liste lijekova na 31. 12. 2020. godine iskazani u iznosu od 13.490.661 KM. Na prijedlog Ministarstva, Vlada Kantona donijela je u 2019. godini Odluku o izmjeni i dopuni Odluke o utvrđivanju liste lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona, kojom su na listu uvrštena 22 nova generička lijeka. Tokom 2020. godine na osnovu saglasnosti ministra zdravstva, rada i socijalne zaštite HNK na Pozitivnu listu lijekova uvrštene su nove cijene za osam zaštićenih imena (u okviru već postojećih generičkih lijekova), izvršeno je usaglašavanje cijena lijekova sa maksimalnim cijenama lijekova za BiH (koju je objavila Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH), izvršeno je uvrštavanje 19 novih paralela lijekova i usaglašavanje cijena lijekova na Pozitivnoj listi lijekova s federalnom esencijalnom listom lijekova. Na Pozitivnoj listi lijekova koja je u primjeni od 1. 1. 2020. godine nalaze se 143 generička lijeka sa 991 zaštićenim nazivom lijeka. Zavod finansira nabavku lijekova u skladu sa potrebama Kantona i raspoloživim finansijskim sredstvima utvrđenim u finansijskom planu Zavoda u skladu sa članom 13. Zakona o lijekovima¹⁹. Nakon provedenog javnog poziva, Zavod je sa 74 apoteke zaključio ugovore o pružanju usluga izdavanja lijekova koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava Zavoda za 2020. godinu. Propisivanje i izdavanje lijekova obavlja se elektronski, putem IZIS-a. Apoteke su obaveze pratiti potrošnju lijekova primjenom e-receptata kroz IZIS i svojim elektronskim potpisom na e-receptu potvrđivati izdavanje lijekova, dostavljati prvog u mjesecu za prethodni mjesec račun za lijekove po utvrđenim cijenama sa Liste lijekova s PDV-om i račun za obradu receptata koji uključuje bod za uslugu i participaciju. Ugovornoj apoteci pripada naknada od 1,65 KM s PDV-om po receptu, umjesto maloprodajne marže na cijene lijekova s Liste lijekova, u skladu s Odlukom o utvrđivanju cijene usluga za izdavanje lijekova od 23. 12. 2019. godinu. U okviru ovih troškova kao „bod za uslugu“ evidentiran je iznos od 1.935.111 KM. Odlukom o utvrđivanju radne takse za izdavanje lijekova s Liste lijekova Zavoda od 19. 2. 2013. godine i dopunama i izmjenama od 9. 4. 2013. godine definisano je da apoteke naplaćuju radnu taksu, odnosno participaciju u visini od 1 KM za svako originalno pakovanje lijeka, koja je prihod Zavoda, dok naknada za svako sljedeće pakovanje, ako je na jedan recept propisano više od jednog pakovanja, pripada 50% Zavodu, a 50% ugovornoj apoteci. Ugovorom (član 13) o izdavanju lijekova na recept zaključenim sa apotekama definisano je da će apoteka u skladu s važećim odlukama naplaćivati radnu taksu u visini od 1 KM za prvo pakovanje, koja je prihod Zavoda, a kad je na jedan recept propisano više od jednog pakovanja za svako dodatno pakovanje 50% radne takse je prihod Zavoda, a 50% prihod ugovorne apoteke.

Uvidom u uzorkovane mjesečne fakture, koje apoteke dostavljaju Zavodu, utvrdili smo da se na mjesečnom nivou izdaju fakture za izdate lijekove na recept i fakture za obradu receptata („bod za uslugu“). Izdate fakture za obradu receptata umanjene su za naplaćeni iznos radne takse. Sredstva naplaćena od osiguranika apoteke ne uplaćuju na transakcijski račun Zavoda u skladu s važećim odlukama i zaključenim ugovorima, iako je to prihod Zavoda.

Osim toga, utvrdili smo da Zavod u svojim poslovnim knjigama nije ispravno knjigovodstveno evidentirao ulazne fakture apoteka, jer evidentiranje vrši na način da za iznos radne takse naplaćene kod apoteka umanjuje račune na kojima je iskazan iznos lijekova izdatih na recept i plaćanje prema apotekama umanjuje za iznos participacije, a fakturu za obradu receptata evidentira ispravno. Evidentiranja izvršena na ovakav način nemaju uticaja na iskazani finansijski rezultat. Međutim, u Godišnjim finansijskim izvještajima manje su iskazani rashodi lijekova izdati na recept i prihodi od participacija – radne takse koje naplaćuju apoteke.

Apoteke ne vrše Zavodu uplatu sredstava od participacije za izdate lijekove na recept, već se za naplaćeni iznos umanjuju mjesečne fakture za izdate lijekove, što nije u skladu s važećim odlukama i ugovorima zaključenim s apotekama. Ovakav način evidentiranja za posljedicu ima manje iskazane prihode i rashode Zavoda u Godišnjim finansijskim izvještajima za 2020. godinu za iznos participacije koju naplaćuju apoteke, ali bez uticaja na finansijski rezultat.

Preporuka:

- **poduzeti aktivnosti prema apotekama u dijelu uplate participacija od izdatih lijekova na recept, u skladu sa odlukama o utvrđivanju radne takse za izdavanje lijekova i zaključenim ugovorima.**

¹⁹„Sl. novine FBiH“, br. 109/12

Izdaci za ortopedska pomagala iskazani su u iznosu od 2.208.570 KM, što je za 191.430 KM manje u odnosu na plan. U skladu s članom 33. Zakona o zdravstvenom osiguranju, osigurana lica imaju pravo na korištenje ortopedskih i drugih pomagala, stomatološko-protetsku pomoć i stomatološko-protetske nadomjeske, a obim ovih prava utvrđuje se kantonalnim propisom. Prava osiguranika utvrđena su Odlukom o obimu prava na korištenje ortopedskih i drugih pomagala koji se mogu propisivati u okviru obaveznog zdravstvenog osiguranja i njenom izmjenom i dopunom²⁰, kojom je utvrđen obim prava na korištenje ortopedskih i drugih pomagala u skladu sa Listom ortopedskih i drugih pomagala koji se mogu propisivati u okviru obaveznog zdravstvenog osiguranja. Zavod učestvuje u troškovima nabavke pomagala do iznosa utvrđenih u Odluci o visini učestvovanja Zavoda u troškovima nabavke ortopedskih i drugih pomagala koja se mogu propisati u okviru obaveznog zdravstvenog osiguranja, koju je Upravni odbor usvojio 19. 3. 2020. godine. Usluge izdavanja pomagala vrše registrovane pravne osobe, koje Zavodu dostavljaju fakture na plaćanje, uz obavezno priloženu potvrdu Zavoda i potvrdu pravne osobe o izdavanju pomagala. Uvidom u prezentovanu dokumentaciju konstatujemo da je Zavod izvršio izbor ortopedskih kuća za 2020. godinu nakon provedenog Javnog poziva za dostavljanje prijave za zaključivanje ugovora za izradu i isporuku ortopedskih i drugih pomagala osiguranim osobama za 2020. godinu. Ugovori o nabavci i isporuci ortopedskih pomagala za 2020 godinu, nakon provedenog javnog poziva, zaključeni su sa devet dobavljača koji se bave prometom ortopedskih pomagala (ortopedske kuće) i 10 apoteka kojima su uređena međusobna, prava, obaveze i odgovornosti u vezi nabavke i isporuke ortopedskih pomagala.

6.1.2.3 Tekući transferi i drugi tekući rashodi

Tekući transferi iskazani su u iznosu od 8.773.353 KM, a njihovu strukturu čine: tekući transferi zdravstvenim ustanovama (5.301.284 KM), tekući transferi pojedincima (3.441.025 KM), tekući transferi neprofitnim organizacijama (2.500 KM) i drugi tekući rashodi (28.545 KM).

Tekući transferi zdravstvenim ustanovama iskazani su u iznosu od 5.301.284 KM i odnose se na: jednokratni transfer zdravstvenim ustanovama (3.002.000 KM), transfer sredstava od prihoda participacije (1.925.561 KM) i transfer po osnovu prihoda od inostranog osiguranja (373.722 KM).

Jednokratni transfer zdravstvenim ustanovama iskazan je u iznosu od 3.002.000 KM, od čega je najveći dio u iznosu od 3.000.000 KM realizovan na osnovu Odluke Upravnog odbora Zavoda od 9. 1. 2020. godine. Finansijskim planom Zavoda utvrđeno je da će se sredstva zdravstvenim ustanovama dodijeliti na osnovu Odluke Upravnog odbora. Sredstva su osigurana Finansijskim planom i zdravstvenim ustanovama dodijeljena u svrhu podizanja kvaliteta zdravstvenih usluga. Odlukom su sredstva dodijeljena za 15 zdravstvenih ustanova, a najznačajnija su data: Sveučilišnoj kliničkoj bolnici Mostar (1.163.763 KM), Kantonalnoj bolnici „Dr. Safet Mujić“ Mostar (600.000 KM), Općoj bolnici Konjic (200.000 KM), Domu zdravlja Konjic (300.000 KM), Domu zdravlja Mostar (256.813 KM), Domu zdravlja Stari grad Mostar (120.000 KM) i Domu zdravlja Čapljina (80.550 KM). Zavod je zaključio ugovore o grantu sa zdravstvenim ustanovama u visini jednokratnih sredstava utvrđenih Odlukom, kojima je propisana obaveza dostavljanja Izvještaja i dokaza o utrošenim sredstvima najkasnije do 30. 4. 2020. godine. U suprotnom, Zavod ima pravo izvršiti kontrolu utroška dodijeljenih sredstava, te poduzeti sve zakonom predviđene mjere za povrat sredstava.

Finansijskim planom osigurana su sredstva u ukupnom iznosu od 3.000.000 KM, kojim je utvrđeno da će se zdravstvenim ustanovama dodijeliti Odlukom Upravnog odbora. Međutim, nije nam prezentovana adekvatna dokumentacija na osnovu koje su sredstva planirana Finansijskim planom i na osnovu koje je donesena Odluka o jednokratnom transferu sredstava, na koji način su utvrđeni pojedinačni iznosi dodijeljeni ustanovama, ni koji su kriteriji primijenjeni za raspodjelu.

Ugovorima o grantu propisana je obaveza dostavljanja Izvještaja i dokaza o utrošenim sredstvima, ali nije utvrđeno koje sve usluge zdravstvene zaštite utiču na podizanje kvaliteta usluge, niti je propisana dokumentacija kojom se dokazuje namjena utroška.

²⁰ „Narodne novine HNK“, br. 11/14, 6/18, 3/19.

Uvidom u dostavljene Izvještaje o namjenskom utrošku utvrdili smo da, od 15 zdravstvenih ustanova kojima su sredstva dodijeljena, šest je dostavilo izvještaje u ugovorenom roku, a preostalih devet izvještaje o namjenskom utrošku dostavilo je sa kašnjenjem, iako je ugovorima definisan rok njihovog dostavljanja. Zavod nije vršio kontrolu namjenskog utroška dodijeljenih sredstava, nego su dostavljeni pojedinačni Izvještaji o utrošku sa dokazima prihvaćeni, a samo je vršena kontrola u dijelu visine odobrenih sredstava koje su dužni pravdati. Zdravstvene ustanove sredstva su pravdale na različite načine, odnosno troškovima po osnovu isplaćenih plaća ili računima za nabavku medicinskog, potrošnog i sanitetskog materijala, lijekova, sredstava za čišćenje i sl. Najveći dio računa koji su dostavljeni kao dokazi o namjenskom utrošku iz prethodnih je godina (izvršene nabavke prije godinu, pet ili više godina), za koje je plaćanje obaveza vršeno u tekućem periodu. Napominjemo da su sredstva iz ovog transfera odobrena u svrhu podizanja kvaliteta zdravstvenih usluga, a najvećim dijelom pravdana su računima za nabavku sanitetskog, medicinskog i potrošnog materijala iz ranijih godina, koji je i utrošen u nekom ranijem periodu i ni na koji način nema uticaja na kvalitetu zdravstvenih usluga tekućeg perioda.

Sredstva jednokratnog transfera zdravstvenim ustanovama u iznosu od 3.000.000 KM nisu planirana ni dodijeljena na osnovu adekvatne dokumentacije, niti su nam prezentovani kriteriji raspodjele dodijeljenih sredstava za pojedinačne iznose utvrđene Odlukom o jednokratnom transferu finansijskih sredstava. Osim toga, ne možemo potvrditi da su dodijeljena sredstva namjenski utrošena, jer nam nisu prezentovani dokazi da su utrošena u svrhu podizanja kvaliteta zdravstvenih usluga, kako je utvrđeno ugovorima zaključenim sa zdravstvenim ustanovama. Zavod nije vršio nadzor nad namjenskim utroškom sredstava, koja su najvećim dijelom utrošena za plaćanje obaveza po računima iz ranijeg perioda, što nije konstatovano, nego su dostavljeni izvještaji kao takvi prihvaćeni.

Preporuka:

- ***tekuće transfere zdravstvenim ustanovama planirati i odobravati na osnovu adekvatne dokumentacije, utvrditi kriterije raspodjele, namjenu utroška i osigurati nadzor nad utroškom propisan ugovorima o grantu zaključenim sa zdravstvenim ustanovama.***

Transfer sredstava od prihoda participacije (1.925.561 KM) realizovan je na osnovu Odluke o dodjeli sredstava ličnog učešća osiguranih osoba u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite zdravstvenim ustanovama, koju je Upravni odbor donio 26. 2. 2020. godine. Ugovorima o regulisanju međusobnih odnosa koje Zavod zaključuje sa zdravstvenim ustanovama definisano je da su sredstva od naplaćene premije osiguranja prihod Zavoda, a da će se doznačiti zdravstvenim ustanovama u visini i na način utvrđen posebnom odlukom Upravnog odbora za 2020. godinu. Odlukom je utvrđeno da se sredstva u visini 70% iznosa prikupljenih sredstava doznačavaju zdravstvenim ustanovama koje su u ugovornom odnosu sa Zavodom i pružaju usluge primarne, specijalističko-konsultativne i bolničke zdravstvene zaštite prema omjerima pružanja usluga. Direktor Zavoda donosi Odluku o isplati sredstava za svaku zdravstvenu ustanovu kojoj se doznačavaju sredstva. Navedenim aktima regulisana je namjena doznačenih sredstava (pokriće materijalnih troškova) i obaveza zdravstvenih ustanova da u roku 90 dana od uplate sredstava na njihove transakcijske račune dostave izvještaje o utrošenim sredstvima s dokazima o izvršenom plaćanju. Najveći dio transfera u iznosu od 1.909.905 KM (sredstva prikupljena do 28. 2. 2020. godine) doznačen je zdravstvenim ustanovama 16. 3. 2020. godine bolnicama i domovima zdravlja sa kojima su zaključeni ugovori o pružanju zdravstvene zaštite. **Ugovorne zdravstvene ustanove dostavile su Izvještaje o utrošenim sredstvima sa dokazom o plaćanju, na osnovu kojih je utvrđeno da su sredstva namjenski utrošena, odnosno za pokriće materijalnih troškova. Međutim, najveći broj ugovornih zdravstvenih ustanova sredstva je pravdao sa određenim kašnjenjem, iako je ostavljen rok od 90 dana za dostavljanje izvještaja.**

Tekući transferi pojedincima iskazani su u iznosu od 3.441.025 KM i odnose se na: naknade za bolovanja (2.323.067 KM), ostale transfere pojedincima iz oblasti zdravstvenog osiguranja na osnovu odluka komisija (1.081.924 KM) i putne troškove za ostvarivanje zdravstvene zaštite (36.034 KM).

Naknade za bolovanja (2.323.067 KM) realizuju se u skladu sa Uputstvom o primjeni Pravilnika o postupku i kriterijima za utvrđivanje privremene spriječenosti za rad osiguranika i njegovim izmjenama iz 2020. godine. Privremena spriječenost za rad utvrđena je u ugovornim zdravstvenim ustanovama, koju za prva 42 dana utvrđuje izabrani doktor medicine, a preko 42 dana Prvostepena ljekarska komisija koju imenuje direktor Zavoda. Kada izabrani doktor medicine ocjeni kod osiguranika potrebu za privremenom spriječenosti za rad dužom od 42 dana, izdaje mu uputu za Prvostepenu ljekarsku komisiju skupa sa nalazom i mišljenjem. Nadzor nad radom izabranog doktora medicine i Prvostepene komisije vrši se u skladu sa Pravilnikom o postupku i kriterijima za utvrđivanje privremene spriječenosti za rad osiguranika²¹. Zahtjev za refundiranje troškova zdravstvenog osiguranja za svoje zaposlenike podnosi obveznik osiguranja, a oni se rješavaju u Zavodu najkasnije 30 dana od dana podnošenja zahtjeva. Pregledom Zahtjeva za refundaciju uzetih u uzorak nismo utvrdili značajnije nepravilnosti, odnosno kašnjenja u rokovima isplata. Zavod je izvršio knjigovodstveno evidentiranje svih podnesenih zahtjeva do 31. 12. 2020. godine, te uredno vodi evidencije o podnesenim i nerealizovanim zahtjevima.

Ostali transferi pojedincima iz oblasti zdravstvenog osiguranja iskazani su u iznosu od 1.081.924 KM, a najznačajniji se odnose na: transfere pojedincima za lijekove (758.647 KM), pomoći za lijekove – imunoglobulini (184.145 KM) i pomoći za lijekove za oboljele od celijakije (95.426 KM). Ovi transferi pojedincima realizuju se na osnovu pojedinačnih odluka komisija Zavoda, koje se izdaju nakon podnesenih zahtjeva osiguranika ili članova njihovih porodica.

6.1.2.4 Kapitalni transferi

Kapitalni transferi realizovani su u iznosu od 2.310.990 KM i odnose se na otplatu glavnice preuzetih obaveza od Hercegovačko-neretvanskog kantona, i to: po ugovoru o kreditu kod Saudijskog fonda za razvoj (glavnica 922.088 KM otplaćena u 2020. godini) i po zaključenom ugovoru o kreditu kod Eksport-import banke Republike Koreje (glavnica 1.388.902 KM, otplaćena u 2020. godini).

Na osnovu Odluke Upravnog odbora o preuzimanju obaveza (kojoj su prethodili zaključak Vlade Kantona i odluka Vlade Kantona kojima se nalaže donošenje odluka o preuzimanju obaveza) direktor Zavoda i predsjednik Vlade Kantona 30. 4. 2010. godine zaključili su Ugovor o regulisanju međusobnih odnosa u realizaciji kredita Saudijskog fonda za razvoj za modernizaciju zdravstvenih ustanova na području HNK, kojim se Zavod obavezao da će u cijelosti otplatiti kredit Saudijskog fonda za razvoj. Odobreni kredit HNK-u koji će Zavod otplaćivati iznosi 39.562.500 SAR, što je po tada važećem fiksnom kursu (1 USD = 3,75 SAR) ekvivalentno iznosu 10.550.000 USD (Sveučilišna klinička bolnica Mostar: 24.843.750 SAR, Kantonalna bolnica „Dr. Safet Mujić“ Mostar: 13.218.750 SAR, Opća bolnica Konjic: 1.500.000 SAR).

Također, na osnovu Odluke Upravnog odbora o preuzimanju obaveza, zaključen je Ugovor o regulisanju međusobnih odnosa u realizaciji kredita Export-import banke Republike Koreje za projekt modernizacija bolnica – faza II zaključen je 30. 4. 2010. godine između Zavode i Vlade HNK. Zavod se ugovorom obavezao da će u cijelosti otplatiti kredit Export-Import Banke Republike Koreje, koji je odobren HNK-u u korejskim vonima, koji ne prelazi ekvivalent od 12.343.609 USD (Sveučilišna klinička bolnica Mostar: 5.587.000 USD, Kantonalna bolnica „Dr. Safet Mujić“ Mostar: 4.534.000 USD, Opća bolnica Konjic: 2.222.609 USD).

Ugovorima je regulisana obaveza Zavoda da u godišnjim finansijskim planovima osigura sredstva za otplatu kredita u skladu sa rokovima i uslovima definisanim u ugovoru. Plaćanje glavnice i kamata vršit će se u domaćoj valuti, preračunato po srednjem kursu Centralne banke BiH za USD na dan plaćanja obaveze u budžet HNK.

Navedeno nije u skladu sa članom 13. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, kojim je predviđeno da se sredstva za investicijsko ulaganje i investicijsko i tekuće održavanje zdravstvenih ustanova osiguravaju u budžetima kantona u skladu sa planom i programom mjera zdravstvene zaštite za područje kantona, koji utvrđuje Vlada Kantona na prijedlog resornog ministra, a ne u finansijskom planu zavoda zdravstvenog osiguranja kantona.

---

²¹ „Sl. novine“, br. 3/17

6.1.2.5 Izdaci za kamate

Izdaci za kamate iznose 564.444 KM i odnose se na kamate za plaćanje obaveza po osnovu Saudijskog fonda za razvoj (329.425 KM) i Eksport-import banke Republike Koreje (235.019 KM).

6.1.2.6 Izdaci za nabavku stalnih sredstava

Izdaci za nabavku stalnih sredstava realizovani su u iznosu od 734.321 KM i odnose se na nabavku stalnih sredstava u obliku prava (310.586 KM), nabavku poslovnog prostora-zgrade (270.472 KM), nabavku opreme (139.106 KM) i rekonstrukciju i investicijsko održavanje građevinskih objekata (14.157 KM).

6.1.3 Finansijski rezultat

U finansijskim izvještajima za 2020. godinu iskazan je finansijski rezultat kako slijedi: prihodi i primici ostvareni u iznosu od 142.667.853 KM i rashodi i izdaci u iznosu od 147.618.160 KM. Finansijskim izvještajima na 31. 12. 2020. godine iskazan je višak rashoda nad prihodima u iznosu od 4.950.307 KM. U okviru prihoda i primitaka iskazan je preneseni višak prihoda nad rashodima u iznosu od 10.800.000 KM, koja su tokom 2020. godine korištena za pokriće rashoda. Najveći dio sredstava u iznosu od 7.300.000 KM iz prenesenog viška prihoda nad rashodima iskazanog Izmjenama i dopunama finansijskog plana usmjeren je za podršku bolnicama sa područja Hercegovačko-neretvanskog kantona u prevladavanju krize izazvane pandemijom COVID-19.

6.2 BILANS STANJA

6.2.1 Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja

Gotovina, kratkoročna potraživanja i razgraničenja iskazana su u iznosu od 27.419.361 KM, a čine ih: novčana sredstva (19.910.680 KM), kratkoročna potraživanja (7.217.042 KM) i kratkoročni plasmani (291.639 KM).

Gotovina u blagajni i na transakcijskim računima iskazana je u iznosu od 19.910.680 KM, a odnosi se na stanja iskazana na: transakcijskom računu kod Nove banke a.d. Banja Luka (19.909.665 KM), transakcijskom računu kod UniCredit banke d.d. Mostar (444 KM), gotovina u glavnoj blagajni (208 KM) i gotovina u deviznoj blagajni (363 KM). Depozitni račun kod Nove banke a.d. Banja Luka na 31. 12. 2020. godine nije imao stanje.

Kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 7.217.042 KM i u odnosu na prethodnu godinu manja su za 280.761 KM. Struktura kratkoročnih potraživanja je sljedeća: ostala potraživanja (4.733.466 KM), potraživanja za unaprijed plaćene usluge (1.660.673 KM) i sumnjiva i sporna potraživanja po osnovu depozita kod Hercegovačke banke d.d. Mostar (822.903 KM).

Ostala potraživanja u iznosu od 4.733.466 KM odnose se na: potraživanja po osnovu paušalnih i stvarnih troškova na osnovu međunarodnih Ugovora o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i drugih država (4.390.581 KM), potraživanja od JP HT Mostar po presudi Općinskog i Kantonalnog suda u Mostaru za isplaćene plaće za vrijeme porodiljnog odsustva zaposlenicama JP HT Mostar (330.906 KM), potraživanje od Centra za socijalni rad za na osnovu zahtjeva za refundiranje naknade plaće ženi-majci u radnom odnosu dok odsustvuje s posla radi trudnoće, poroda i njege djeteta (4.794 KM) i potraživanja od ostalih pravnih lica (7.185 KM).

Obavljenom revizijom konstatovali smo da Zavod vodi evidenciju potraživanja i obaveza proizašlih iz međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, te raspolaže podacima o potraživanjima i obavezama po ovom osnovu. **Međutim, postoje razlike u tim evidencijama i evidencijama koje vodi FZZOIR, odnosno određena neslaganja o stanjima paušalnih i stvarnih potraživanja iskazana u izvodima otvorenih stavki na 31. 12. 2020. godine.**

FZZOIR je dostavio Zavodu međusobni obračun stvarnih i paušalnih troškova. Zavod do okončanja revizije nije usaglasio stanja s Federalnim zavodom za zdravstveno osiguranje i reosiguranje po osnovu stvarnih i paušalnih naknada, odnosno po dostavljenim Izvodima za usaglašavanje stanja za svaku zemlju ugovornicu na 31. 12. 2020. godine. Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, zaključno sa 31. 12. 2020. godine Zavod potražuje od FZZOIR-a na ime stvarnih troškova 2.662.020 KM (zbirno za sve države), a prema evidencijama Federalnog zavoda za zdravstveno osiguranje i reosiguranje potraživanja za stvarne troškove iznose 2.176.624 KM i za paušalne naknade 0,00 KM.

Potraživanja za unaprijed plaćene usluge iskazana su u iznosu od 1.660.673 KM, a najznačajnija se odnose na: dati avans Sveučilišnoj kliničkoj bolnici Mostar po ugovoru o obročnom plaćanju (1.023.333 KM), Kantonalnoj bolnici „Dr. Safet Mujić“ (325.314 KM) i Domu zdravlja Mostar (291.667 KM) na osnovu odluka Upravnog odbora. Dati avansi zdravstvenim ustanovama odobreni su odlukama Upravnog odbora, nakon čega su zaključeni ugovori o obročnom plaćanju, a utvrđeni iznosi obročnog plaćanja odbijaju se od mjesečnih tranši zdravstvenim ustanovama koje su utvrđene ugovorima o pružanju zdravstvene zaštite u HNK za 2020. godinu.

Sumnjiva i sporna potraživanja iskazana su u iznosu od 822.903 KM, a cjelokupan iznos odnosi se na potraživanja po osnovu depozita kod Hercegovačke banke d.d. Mostar.

Kratkoročna razgraničenja iskazana su u iznosu od 291.639 KM i u odnosu na prošlu godinu manja su za 20.728 KM. Razgraničenja se u cjelokupnom iznosu odnose na ostale razgraničene rashode.

6.2.2 Stalna sredstva

U finansijskim izvještajima Zavoda na 31. 12. 2020. godine iskazana su stalna sredstva u vrijednosti od 6.777.671 KM (nabavna vrijednost 12.828.847 KM, ispravka vrijednosti 6.051.176 KM). Struktura stalnih sredstava na datum bilansa je sljedeća: građevinski objekti (4.573.342 KM), ulaganja u tuđa stalna sredstva (615.900 KM), nematerijalna stalna sredstva (515.185 KM), oprema (512.181 KM), zgrada u pripremi (270.472 KM), oprema u pripremi (184.827 KM) i oprema van upotrebe (105.764 KM).

Građevinski objekti iskazani su u iznosu od 4.573.342 KM (nabavne vrijednosti 5.885.064 KM, ispravke vrijednosti 1.311.722 KM). Tokom 2020 godine izvršeno je povećanje vrijednosti građevinskih objekata u Mostaru – zgrada sjedišta i u Konjicu – zgrada područnog ureda. Zavod je u decembru 2020. godine angažovao vještaka građevinske struke koji je izradio procjenu tržišne vrijednosti navedenih građevinskih objekata, prema kojoj je njihova tržišna vrijednost povećana (zgrada sjedišta u Mostaru za 527.134 KM, zgrada područnog ureda Konjic za 434.171 KM). Osim toga, izvršena je kupovina poslovnog prostora u Prozoru na parceli K.Č. 403, posjedovni list broj 352 K.O. ukupne površine od 137,75 m² u iznosu od 257.593 KM (1.870 KM po m²), koja je odobrena odlukom Upravnog odbora od 8. 10. 2020. godine. Za tu kupovinu prezentovan nam je kupoprodajni ugovor zaključen sa fizičkim licem koje ima prebivalište u Mostaru (vlasnik poslovnog prostora 1/1). Ugovorom je regulisana kupovina poslovnog prostora sa dijelom 2/3 zgrade, odnosno prizemlje zgrade, koje čini poslovni prostor od 137,5 m² i dvorište površine od 70 m². Prezentovano nam je i Uvjerenje da Prozor nema zemljišnu knjigu po novom premjeru vođenu u elektronskoj formi, jer je zemljišna knjiga uništena u periodu od 1941. do 1945. godine i do danas nije uspostavljena, odnosno i dalje je na snazi popisni katastar iz 1953. godine. Zbog toga je kupoprodajnim ugovorom utvrđena obaveza prodavca da izvrši etažiranje poslovnog prostora u kojem će kupljeni poslovni prostor biti izdvojen kao posebna etažna jedinica kada se uspostavi zemljišna knjiga, a ukoliko izvrši prodaju preostalog dijela vlasništva, navedenu obavezu prenese na kupca. Vrijednost kupljenog poslovnog prostora uvećana je za porez na promet nekretnina u iznosu od 12.880 KM. Nakon što je Zavod isplatio kupoprodajnu cijenu zgrade u cijelosti i podnio zahtjev, Općinski sud u Konjicu izdao je Rješenje na osnovu kojeg je Zavod izvršio prenos prava suposjeda i suvlasništva na kupljenoj nekretnini. Ukupna vrijednost građevinskog objekta od 270.472 KM na 31. 12. 2020. godine evidentirana je na zgradu u pripremi.

U poslovnim knjigama Zavoda u okviru građevina evidentirano je osam poslovnih prostora (zgrada Sjedišta Dubrovačka Mostar; zgrada Područnog ureda Mostar – Feićeva, Čitluk, Neum, Čapljina, Stolac, Konjic, Jablanica) sadašnje vrijednosti od 4.573.342 KM. Za zgradu sjedišta u Mostaru i zgradu u Konjicu prezentovana nam je dokumentacija o vlasništvu, za poslovne prostore u Stocu i Jablanici prezentovana nam je dokumentacija o posjedu, za zgradu u ulici Braće Fejića, koja je bila u vlasništvu bivšeg SIZ-a, prezentovana nam je pravosnažna Presuda Općinskog suda u Mostaru, kojom se dokazuje da je građevinski objekat u vlasništvu Zavoda, na osnovu koje će se izvršiti upis vlasništva u zemljišne knjige. Za poslovne prostore u kojima su smješteni područni uredi Zavoda, a koji se nalaze u zgradama Domova zdravlja (Ravno i Neum), Zavod je zaključio ugovore sa domovima zdravlja u kojima su regulisana plaćanja zajedničkih troškova. Evidentiranje navedenih nekretnina (zgrade u Čapljini i Čitluku) u glavnoj knjizi izvršeno je u prethodnom periodu ukupne nabavne vrijednosti od 256.721 KM (sadašnja vrijednost 180.997 KM), iako Zavod ne posjeduje vjerodostojnu knjigovodstvenu dokumentaciju na osnovu koje je izvršeno evidentiranje navedenih stalnih sredstava. Za dokazivanje vlasništva nad poslovnim prostorima u Stocu, Jablanici, Čitluku i Čapljini angažovan je advokatski ured.

Zavod ne posjeduje vjerodostojnu knjigovodstvenu dokumentaciju na osnovu koje su evidentirani određeni poslovni prostori koje koristi, niti posjeduje dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja građevinskih objekata iskazanih u poslovnim knjigama.

Preporuka:

- *osigurati validnu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja poslovnih prostora za imovinu iskazanu u poslovnim knjigama Zavoda.*

6.2.3 Kratkoročne obaveze i razgraničenja

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iskazane su u iznosu od 17.629.584 KM. Struktura iskazanih kratkoročnih obaveza i razgraničenja je sljedeća: kratkoročne tekuće obaveze: 11.780.643 KM, kratkoročna razgraničenja: 5.274.266 KM i obaveze prema zaposlenicima: 574.675 KM.

Kratkoročne tekuće obaveze najvećim dijelom se odnose na: obaveze prema zdravstvenim ustanovama od 9.386.781 KM, obaveze prema apotekama od 1.209.728 KM, obaveze prema dobavljačima od 556.128 KM, obaveze za tekuće transfere pojedincima od 344.332 KM (obaveze za tekuće transfere pojedincima – bolovanje preko 42 dana u iznosu od 286.533 KM, obaveze za tekuće transfere pojedincima – putni troškovi od 599 KM, ostali tekući transferi pojedincima od 57.200 KM), obaveze za liječenje u inostranstvu od 145.958 KM i obaveze prema dobavljačima ortopedskih pomagala u iznosu od 68.593 KM.

Kratkoročna razgraničenja odnose se na razgraničene ostale prihode (4.722.949 KM) i naplaćene prihode budućeg perioda (551.317 KM).

Ostali razgraničeni prihodi odnose se na potraživanja za stvarne i paušalne troškove nastale na osnovu međunarodnih Ugovora o socijalnoj zaštiti koje je BiH potpisala sa drugim državama.

Naplaćeni prihodi budućeg perioda odnose se na razgraničenja po osnovu naplaćenog prihoda od premija osiguranja (markica) za 2021. godinu uplaćenih u periodu od 1. 12. do 31. 12. 2020. godine, a koji je preknjižen na odgovarajući konto u 2021. godini.

Obaveze prema zaposlenima odnose se na: obaveze za plaće za decembar 2020. godine u iznosu od 540.262 KM i obaveze za naknade troškova zaposlenih za decembar 2020. godine u iznosu od 34.413 KM.

6.2.4 Dugoročne obaveze

Dugoročne obaveze iskazane su u iznosu od 27.711.006 KM i odnose se na nedospjele obaveze po osnovu preuzetog kredita Saudijskog razvojnog fonda (13.327.685 KM) i kredita Republike Koreje (14.383.321 KM). Na osnovu Odluke Upravnog odbora Zavoda o preuzimanju obaveza (kojoj su prethodili zaključak i odluka Vlade Kantona), direktor Zavoda i predsjednik Vlade Kantona 14. 3. 2011. godine zaključili su Ugovor o regulisanju međusobnih odnosa u realizaciji kredita Saudijskog fonda za razvoj i modernizaciju zdravstvenih ustanova na području HNK, kojim se Zavod obavezao da će u cijelosti otplatiti kredit Saudijskog fonda za razvoj.

Također, isti dan Odlukom Upravnog odbora Zavoda o preuzimanju obaveza, direktor i predsjednik Vlade Kantona zaključili su Ugovor o regulisanju međusobnih odnosa u realizaciji kredita Export-import banke Republike Koreje za projekt modernizacija bolnica – faza II kojim se Zavod obavezao da će u cijelosti otplatiti kredit Export-import banke Republike Koreje, o čemu je detaljnije obrazloženo u našem Izvještaju o finansijskoj reviziji Zavoda za 2016. godinu.

Imajući u vidu navedeno, utvrdili smo da je Zavod preuzeo otplatu kredita Saudijskog razvojnog fonda i Export-import banke Republike Koreje 2011. godine, koji je uzet za finansiranje Projekta modernizacije i razvoja zdravstvenih ustanova na području Hercegovačko-neretvanskog kantona, iako je finansiranje kapitalnih ulaganja u zdravstvene ustanove obaveza osnivača, u skladu sa članom 13. Zakona o zdravstvenoj zaštiti (detaljnije opisano u tački 6.1.2.4 Izvještaja).

6.2.5 Popis sredstava i obaveza

Upravni odbor je 11. 9. 2020. godine donio Odluku o popisu i imenovanju Centralne popisne komisije, kojom se određuje popis sredstava, obaveza i potraživanja za 2020. godinu. Odlukom je utvrđen rok za izvršenje popisa, usaglašavanje knjigovodstvenog i popisanog stanja i dostavljanje izvještaja komisije Upravnom odboru Zavoda. Direktor Zavoda je Odlukom o imenovanju komisija za popis od 12. 10. 2020. godine imenovao tri pojedinačne popisne komisije, i to: Komisiju za popis osnovnih sredstava, sitnog inventara i investicija u toku, Komisiju za popis potraživanja, obaveza i gotovine u blagajni i Komisiju za popis zdravstvenih iskaznica. Istom Odlukom utvrđeni su rokovi obavljanja popisa i zadaci popisnih komisija, a imenovane komisije dužne su poštovati odredbe važećeg Pravilnika o popisu.

Centralna popisna komisija sačinila je izvještaj o popisu 29. 1. 2021. godine, koji je Upravni odbor Zavoda usvojio 23. 2. 2021. godine. Prema Izvještaju Centralne popisne komisije, popisom pojedinačnih komisija predloženo je rashodovanje dotrajalih transportnih sredstava, opreme i namještaja sadašnje vrijednosti 0,00 KM (nabavne i otpisane vrijednosti 106.246 KM) i otpis obaveza prema dobavljačima i zdravstvenim ustanovama u iznosu od 1.580 KM (Ortopedija RMC 1.075 KM, Optika Konjic 505 KM).

Uvidom u izvještaje pojedinačnih popisnih komisija i Izvještaj o popisu Centralne popisne komisije konstatovali smo da popisna komisija nije izvršila popis svih iskazanih bilansnih pozicija, odnosno popisom nisu obuhvaćena potencijalna sredstva i obaveze iskazane u vanbilansnoj evidenciji u ukupnom iznosu od 55.111.693 KM.

Osim toga, ne možemo potvrditi da je popis potraživanja i obaveza izvršen sa stanjem na 31. 12. 2020. godine, jer popisana stanja ne odgovaraju iskazanim u poslovnim knjigama Zavoda na pozicijama: ostala potraživanja (više popisana za 10.408 KM), razgraničeni ostali prihodi (manje popisani za 333.148 KM) i dugoročne obaveze u zemlji (više popisane za 5.408.964 KM). Obavljenom revizijom utvrdili smo da se više popisana ostala potraživanja odnose na potraživanja Centra za socijalni rad, Hotela Ero i Zavoda zdravstvenog osiguranja ZHŽ, a razgraničeni ostali prihodi odnose se na potraživanja evidentirana po osnovu pokrenute sudske tužbe JP HT Mostar u iznosu od 330.906 KM i potraživanja Zaštitnog fonda FBiH u iznosu od 2.243 KM. Više popisane dugoročne obaveze odnose na obaveze po kreditima za Saudijski fond za razvoj i Export-import Banke Republike Koreje od 5.408.964 KM. Nismo se uvjerali da je izvršeno usklađivanje pomoćnih evidencija sa evidencijama koje se vode u glavnoj knjizi, niti nam je prezentovana druga dokumentacija koja bi potvrdila da je izvršeno usklađivanje i da je popis stvarno izvršen sa stanjem na 31. 12. 2020. godine.

Zavod nije proveo popis potraživanja i obaveza, odnosno nisu popisana ostala potraživanja, ostali razgraničeni prihodi i dugoročne obaveze po kreditima, kao ni potencijalna sredstva i obaveza iskazane u vanbilansnoj evidenciji, a podaci utvrđeni popisom nisu usklađeni sa podacima iskazanim u glavnoj knjizi. Navedeno nije u skladu s članovima 25. i 26. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnikom o popisu.

Preporuka:

- *izvršiti godišnji popis potraživanja i obaveza, te uskladiti knjigovodstveno sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnikom o popisu.*

6.3 IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

U Izvještaju o novčanim tokovima iskazani su ukupni novčani primici u iznosu od 143.833.752 KM i ukupne novčane isplate u iznosu od 147.690.058 KM, što je rezultiralo negativnim novčanim tokom u iznosu od 3.856.306 KM. Izvještaj je sačinjen u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

7. VANBILANSNA EVIDENCIJA

U vanbilansnoj evidenciji na 31. 12. 2020. godine iskazano je 55.111.693 KM, a najznačajniji iznosi odnose se na mjenice koje je Zavod izdao ugovornim bankama kao obezbjeđenje plaćanja obaveza po kreditima Saudijskog fonda za razvoj i kredita Republike Koreje za modernizaciju zdravstvenih ustanova na području Hercegovačko-neretvanskog kantona (48.753.353 KM). Osim toga, u vanbilansnoj evidenciji iskazane su i potencijalne obaveze po podnesenim tužbama i pravosnažnim sudskim presudama u iznosu od 358.341 KM (detaljnije u tački 9.2 Izvještaja).

8. JAVNE NABAVKE

Upravni odbor Zavoda donio je Plan javnih nabavki za 2020. godinu 23. 12. 2019. i tokom 2020. godine izvršene su tri njegove izmjene i dopune, a posljednja je bila 15. 12. 2020. godine. Procijenjena vrijednost planiranih javnih nabavki iznosila je 21.364.606 KM²² (robe 18.716.629 KM, usluge 2.614.633 KM i radovi 33.344 KM).

U Izvještaju o planiranim i izvršenim javnim nabavkama na 31. 12. 2020. godine navedeno je da je Zavod proveo 96 postupaka javnih nabavki u ukupnoj vrijednosti od 2.709.764 KM, i to 14 javnih nabavki putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci u ukupnoj vrijednosti od 1.611.986 KM, pet javnih nabavki putem otvorenog postupka u ukupnoj vrijednosti od 479.455 KM, 16 javnih nabavki putem konkurentskog zahtjeva za dostavu ponuda u ukupnoj vrijednosti od 277.144 KM, 54 javne nabavke putem direktnog sporazuma u ukupnoj vrijednosti od 209.494 KM i sedam javnih nabavki provedenih shodno aneksu II dijela B Zakona o javnim nabavkama u ukupnoj vrijednosti od 131.685 KM. Stalna Komisija za javne nabavke, koja ima 12 članova, formirana je Odlukom o imenovanju stalne komisije za javne nabavke koju je donio direktor Zavoda.

Izvršili smo uvid u procedure izbora dobavljača za: tri otvorena postupka za dostavu ponuda ukupne ugovorene vrijednosti od 290.702 KM (nabavka kancelarijskog i drugog potrošnog materijala i tonera, nabavka računarske i serverske opreme i nabavka licence za fortinet mrežnu opremu), tri pregovaračka postupka bez objave obavještenja o nabavci u ugovorenom iznosu od 986.309 KM (nabavka usluga najma licenci za korištenje IZIS-a za postojeće korisnike IZIS sistema, nabavka usluga najma Centralnog laboratorijsko biokemijskog sistema i nabavka usluga održavanja i nadogradnje prve grupe smjernica u sistemu centralnog LIS-a), te osam konkurentskih zahtjeva za dostavu ponuda u ugovorenom iznosu od 212.706 KM (nabavka usluga održavanja i servisiranja računarske, serverske i periferne opreme; nabavka goriva za motorna vozila i agregate, nabavka usluga čišćenja i održavanja Područnih ureda; nabavka usluga štampanja; nabavka usluga održavanja mrežne komunikacije; dvije nabavke usluga ispitivanja zadovoljstva osiguranika ZZO HNK i zdravstvenih radnika HNK i nabavka sanitarnog i drugog potrošnog materijala).

Obavljenom revizijom postupaka javnih nabavki uzetih u uzorak nismo utvrdili značajnije propuste i nepravilnosti.

---

²² Vrijednosti planiranih i izvršenih javnih nabavki izražene su sa PDV-om, uvažavajući nabavke u djelatnostima koje su oslobođene PDV-a (usluge registracije i osiguranja vozila, osiguranja imovine i osoba, usluge medicinske rehabilitacije i bankarske usluge). Napomena: U Planu javnih nabavki, u dijelu robe, uključeni su i postupci nabavke ortopedskih pomagala u iznosu od 3.199.999 KM i nabavke lijekova u iznosu od 14.675.000 KM koje Zavod nije provodio jednim od postupaka javne nabavke, već su ugovori zaključeni nakon objavljenih javnih poziva za zaključivanje ugovora.

9. OSTALI NALAZI

9.1 Procesi održavanja i razvoja Integralnog informacionog zdravstvenog sistema i primjena nove metodologije finansiranja zdravstvenih ustanova – DRG model

Zavod od 2012. godine provodi aktivnosti uvezivanja svih segmenata zdravstvene zaštite u kantonu (primarne, sekundarne i tercijarne) u jedinstven informacioni sistem zdravstva IZIS-a s ciljem praćenja izvršenja usluga zdravstvene zaštite u realnom vremenu, efikasnijeg upravljanja novčanim sredstvima u zdravstvu i pružanjem bolje zdravstvene zaštite (što je detaljnije obrazloženo u našem Izvještaju za 2016. godinu).

U Strateškom planu razvoja kantona za period 2017-2020. godine bio je planiran nastavak aktivnosti razvoja novih funkcionalnosti i integracije u IZIS: laboratorija i RTG službi u domovima zdravlja sa ciljem slanja rezultata u e-karton pacijenta, centralizacija digitalnih slikovnih podataka PACS (Picture Archiving and Comunication Systems/RIS sistema, bolničkih informacionih sistema sa IZIS-om, povezivanje sa Zavodom za javno zdravstvo (e-javno-zdravstvo), razvoj modula e-bolovanje. U periodu nakon revizije, većina planiranih aktivnosti je realizirana. Za zdravstvene sisteme LIS, RIS, PACS nabavljena su softverska rješenja drugih proizvođača softvera, dok razvoj modula IZIS-a, e-bolovanje i povezivanje sa Zavodom za javno zdravstvo (e-javno zdravstvo) nisu realizovani. Iako je Zavod za navedene projekte planirao sredstva, oni nisu realizovani, po navodima odgovornih, zbog nemogućnosti autora softvera IZIS-a da se angažuje na projektima, ali i povezivanje IZIS-a sa eksternim zdravstvenim sistemima nije na adekvatan način riješeno.

U cilju rješavanja navedenog, kao i pripreme za Strateški plan razvoja za period 2021-2024. godine, Zavod je u izvještajnoj godini angažovao konsultanta za analizu stanja IZIS-a, i prijedloga rješenja razvoja IZIS-a za navedeni period. Konsultant je predložio dva rješenja: da se IZIS nastavi dalje razvijati na dosadašnji način, ili da se reinventira uvođenjem novih rješenja za interoperabilnost, kojim bi se riješili nedostaci prvenstveno u povezivanju IZIS-a sa drugim (eksternim) zdravstvenim sistemima.

Kao preduslov za realizaciju planiranih aktivnosti, u Strateškom planu razvoja za 2021.-2024. godine navedeno je da je potrebno izraditi i usvojiti Strateški plan IT razvoja Zavoda, koji nam nije prezentovan.

Reformom zdravstva predviđena je i primjena nove metodologije finansirana zdravstvenih ustanova po osnovu izvršenih bolničkih usluga - po učinku, pri čemu se primjenjuje australski model plaćanja usluga DRG (Diagnostic Related Group). U okviru reformskih aktivnosti zdravstva finansiran kreditnim sredstvima Svjetske banke razvijen je DRG model kao i softversko rješenje za obračun bolničkih usluga za ležeće pacijente, koje je instalirano u FZZOIR, sa ciljem da ga koriste kantonalne bolnice. Kako ovim DRG nisu obuhvaćene konsultativno specijalističke usluge koje se ambulantno vrše u bolnicama, Zavod je samostalno, angažovanjem vanjskog eksperta razvio model i softversko rješenje i DRG funkcionalnost je uključena u IZIS. Kako još nisu stvoreni preduslovi za implementaciju novog modela finansiranja po učinku: usvojena zakonska regulativa koja obavezuje primjenu, povezanost u IZIS svih zdravstvenih ustanova, šifriranje usluga po DRG modelu se koristi samo za izvještavanje. Za ispravno šifriranje i grupiranje usluga Zavod stimulira bolnice dodjelom sredstava. Postupak se provodi na način da bolnice šifriraju svoje usluge, a u proceduri razmjene podataka vrši se provjera ispravnosti šifri u gruperu u FZZOIR-a.

U strateškom planu razvoja Zavoda za period 2021-2024. godinu planirana je realizacija osiguranja preduvjeta za primjenu kao i samu primjenu DRG modela za plaćanje bolničkih usluga na Kantonu.

DRG model finansiranja usluga po učinku nije uspostavljen, jer nisu stvoreni preduslovi za njegovu implementaciju, odnosno nije usvojena zakonska regulativa, niti je osigurana povezanost svih zdravstvenih ustanova u IZIS, a šifriranje usluga koristi se za izvještavanje i provjeru ispravnog šifriranja na osnovu kojeg Zavod stimulira bolnice dodjelom sredstava.

Uvođenjem IZIS-a omogućena je obrada u realnom vremenu i automatske kontrole koje u prethodnom načinu obrade nisu bile moguće: provjera statusa osiguranja, liječnika, vrste i količine lijeka i na taj način preventivno djeluje na moguće greške i odstupanja od relevantnih propisa u procesu izdavanja i realizacije liječničkoga recepta kao i ostalih prava koja su razvijene funkcionalnosti IZIS-a po osnovu zdravstvenog osiguranja.

Zavod ima usvojenu proceduru o izmjenama na aplikativnom softveru, u kojoj je definisano da se osigura dostupnost izvornog koda Zavodu u slučaju da autor aplikativnog softvera iz bilo kojih razloga nije u mogućnosti da ga održava ili dalje razvija. U periodu nakon vršenja revizije Zavod je osigurao arhiviranje koda u sefu u Zavodu i uspostavio proceduru za periodičnu zamjenu sa novim verzijama. Međutim, korištenje IZIS-a i dalje je bazirano na korisničkim licencama koje se moraju obnavljati svake godine, jer Zavod nema imovinska prava nad izmijenjenim računarskim programom IZIS-a, što u slučaju promijenjenih uslova u finansiranju može dovesti u pitanje funkcioniranje zdravstvenog sistema u kantonu. Tokom 2020. godine angažovan je advokat i sudski vještak, a 9. 4. 2021. godine Zavod je pokrenuo tužbu Općinskom sudu u Mostaru radi utvrđivanja isključivih imovinskih prava nad programom IZIS-a.

Preporuke:

- *osigurati korištenje razvijenih funkcionalnosti (DRG), kako bi se ostvarili planirani ciljevi uspostavljanja IZIS-a, bolja kontrola prava iz oblasti obaveznog zdravstvenog osiguranja i opravdala uložena finansijska sredstva;*
- *nastaviti aktivnosti na utvrđivanju vlasničkih i drugih prava Zavoda nad razvijenim kodom softverskog rješenja IZIS-a.*

9.2 Sudski sporovi

Prema prezentovanim podacima, zaključno sa 31. 12. 2020. godine protiv Zavoda su pokrenute tužbe ukupne vrijednosti od 358.341 KM, od kojih je najznačajnija tužba za neplaćene račune koju je pokrenuo KBC „Sestre milosrdnice“ Zagreb u ukupnom iznosu od 228.827 KM sa uračunatim troškovima postupka. Za tu tužbu Općinski sud u Mostaru 30. 12. 2020. godine donio je Presudu kojom se odbija tužbeni zahtjev tužioca, protiv koje je podnesena žalba Kantonalnom sudu u Mostaru. Osim toga, protiv Zavoda je podnesena 21 tužba u ukupnoj vrijednosti od 73.984 KM zbog neizvršenog refundiranja bolovanja, koje su pokrenule pravne osobe koje su isplatile plaće svojim zaposlenicima za vrijeme privremene spriječenosti za rad, te dvije tužbe po osnovu porodiljnih naknada u vrijednosti od 23.430 KM, koje su pokrenula pravna lica i tužba za naknadu nematerijalne štete u vrijednosti od 32.100 KM, za koju je presudom odbijen tužbeni zahtjev.

10. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Zavod je 28. 6. 2021. godine dostavio komentar na Nacrt izvještaja o izvršenoj finansijskoj reviziji za 2020. godinu.

U komentaru su navedena neslaganja na nalaze i preporuke revizora koja se odnose na: raspodjelu sredstava bolnicama za pružanje usluga oboljelim od COVID-a 19; popis sredstava i obaveza; izdvajanje sredstava obavezne rezerve; praćenje uplate doprinosa po osiguraniku; umanjeње naknada za rad Upravnom odboru i članovima imenovanih komisija u skladu sa Zakonom o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica izazvanih pandemijom COVID-19 u HNK; obavezu provođenja javnih nabavki za pružanje usluga zdravstvene zaštite; zaključivanje Ugovora o radu sa direktorom; usklađivanje Pravilnika o radu sa Zakonom o radu u dijelu utvrđivanja sedmičnog fonda sati za puno radno vrijeme; usaglašavanje potraživanja i obaveza po osnovu međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju; osiguranje validne dokumentacije o vlasništvu ili pravu korištenja poslovnih prostora i kontrolu i praćenje izvršenja ugovorenih obaveza u vezi pružanja usluga zdravstvene zaštite u skladu sa Pravilnikom o načinu provođenja nadzora i kontrole.

Obrazloženja koja se odnose na: praćenje uplata doprinosa po osiguraniku, usaglašavanje potraživanja i obaveza po osnovu međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, osiguravanje validne dokumentacije o vlasništvu ili pravu korištenja poslovnih prostora prihvaćena su i inkorporirana u Izvještaj. Također, obrazloženja data na nalaze o popisu sredstava i obaveza za koje je dostavljena dodatna dokumentacija djelimično su prihvaćena, u dijelu popisa razgraničenih rashoda i donosioca Odluke o popisu.

Ostala obrazloženja nismo prihvatili jer nisu adekvatna, niti je dostavljena relevantna dokumentacija koja bi uticala na izmjene nalaza u konačnom Izvještaju. S tim u vezi dajemo sljedeća pojašnjenja:

- Izdvajanje sredstava obavezne rezerve u visini od 5% rashoda ostvarenih u prethodnoj godini obaveza je propisana Zakonom o zdravstvenom osiguranju;
- Naknade Upravnom odboru i članovima imenovanih komisija Zavod je bio obavezan umanjiti za 50%, kako je propisano Zakonom o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica izazvanih epidemijom korona virusa i podršci ekonomiji na području Hercegovačko-neretvanskog kantona, bez obzira na to što Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona u utvrđenom roku nije donijela provedbeni propis;
- Zakonom o radu utvrđeno je da je sedmični fond sati za puno radno vrijeme 40 sati, dok je Pravilnikom o radu Zavoda utvrđen sedmični fond od 37,5 sati. Zavod je obavezan primjenjivati odredbe Zakona o radu i s njim uskladiti interne akte;
- Zavod je bio obavezan donijeti Plan i program redovnih kontrola za 2020. godinu u skladu s Pravilnikom o načinu provođenja nadzora i kontrole, te pratiti izvršenje ugovorenih obaveza u vezi s pružanjem usluga zdravstvene zaštite u skladu sa zaključenim ugovorima i Pravilnikom. U komentaru je navedeno da je donesen Plan i program redovnih kontrola za 2021. godinu u skladu s kojim se vrše kontrole, ali on nije dostavljen.

Rukovoditeljica Sektora
za finansijsku reviziju

Mirsada Janjoš

Tim za reviziju

Merima Čerkez – voditeljica tima

Ognjen Mustapić – član tima

Derviša Harbaš – članica tima, IT revizorka

V PRILOG: GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2020. godinu					
Naziv pravnog lica: Zavod zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona/županije					
Opis	Planirano	Ostvareno		Odstupanje (3-2)	Procenat (3/2x100)
		U tekućoj godini	U prethodnoj godini		
1	2	3	4	5	6
I PRIHODI (od 1 do 16)	140.734.500	142.467.852	146.602.544	1.733.352	101,2
PRIHODI OD POREZA (1+2+3+4+5+6+7+8)	135.704.500	137.133.674	140.027.487	1.429.174	101,1
1. Porez na dobit pojedinca i preduzeća	0	0	0	0	0,0
Porezi na dobit pojedinaca (zaostale uplate poreza)	0	0	0	0	0,0
Porezi na dobit preduzeća	0	0	0	0	0,0
Porez na dobit banaka i drugih finansijskih organizacija i društava za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija i pravnih lica iz oblasti igara na sreću i ostalih preduzeća	0	0	0	0	0,0
2. Doprinosi za socijalnu zaštitu	135.704.500	137.133.674	140.027.487	1.429.174	101,1
3. Porezi na plaću i radnu snagu	0	0	0	0	0,0
4. Porez na imovinu	0	0	0	0	0,0
5. Domaći porezi na dobra i usluge	0	0	0	0	0,0
6. Porez na dohodak	0	0	0	0	0,0
7. Prihodi od indirektnih poreza	0	0	0	0	0,0
8. Ostali porezi	0	0	0	0	0,0
NEPOREZNI PRIHODI (9+10)	5.020.000	5.328.241	6.562.747	308.241	106,1
9. Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika	160.000	176.080	102.402	16.080	110,1
Prihodi od nefinansijskih javnih preduzeća i finansijskih javnih institucija	0	0	0	0	0,0
Ostali prihodi od imovine	60.000	58.730	88.922	-1.270	97,9
Kamate i dividende primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	0	0	0	0	0,0
Naknade primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	0	0	0	0	0,0
Prihodi od pozitivnih kursnih razlika	100.000	117.350	13.480	17.350	117,4
Prihodi od privatizacije	0	0	0	0	0,0
Prihodi po osnovu premije i provizije za izdatu garanciju	0	0	0	0	0,0
10. Naknade, takse i prihodi od pružanja javnih usluga, kazne i drugi prihodi	4.860.000	5.152.161	6.460.345	292.161	106,0
Administrativne takse	0	0	0	0	0,0
Sudske takse	0	0	0	0	0,0
Komunalne naknade i takse	0	0	0	0	0,0
Ostale budžetske naknade i takse	0	0	0	0	0,0
Naknade i takse po federalnim zakonima i drugim propisima	0	0	0	0	0,0
Prihodi od pružanja javnih usluga (prihodi od vlastitih djelatnosti korisnika budžeta i vlastiti prihodi)	4.560.000	4.999.022	6.459.491	439.022	109,6
Neplanirane uplate – prihodi	300.000	153.139	854	-146.861	51,0
Novčane kazne	0	0	0	0	0,0
Drugi tekući prihodi	0	0	0	0	0,0
PRIMLJENI TRANSFERI I DONACIJE (od 11 do 16)	10.000	5.937	12.310	-4.063	59,4
11. Primljeni tekući transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija	0	0	0	0	0,0
12. Primljeni tekući transferi od ostalih nivoa vlasti	10.000	5.937	12.310	-4.063	59,4
13. Primljeni kapitalni transferi od inostranih vlada	0	0	0	0	0,0
14. Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti i fondova	0	0	0	0	0,0
15. Kapitalni transferi iz nevladinih izvora	0	0	0	0	0,0

16.	Donacije	0	0	0	0	0,0
	II RASHODI (od 1 do 7)	150.244.000	146.883.839	139.023.705	-3.360.161	97,8
1.	Plaće i naknade troškova zaposlenih	5.374.000	4.931.894	4.849.433	-442.106	91,8
	Bruto plaće i naknade plaća	4.872.000	4.459.347	4.307.823	-412.653	91,5
	Naknade troškova zaposlenih	502.000	472.547	541.610	-29.453	94,1
2.	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	515.000	474.061	458.475	-40.939	92,1
3.	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	132.439.000	129.829.236	124.287.278	-2.609.764	98,0
	Putni troškovi	30.000	16.180	40.680	-13.820	53,9
	Izdaci za energiju	60.000	59.463	59.445	-537	99,1
	Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge	346.000	286.797	265.499	-59.203	82,9
	Nabavka materijala i sitnog inventara	232.500	225.699	316.282	-6.801	97,1
	Izdaci za usluge prevoza i goriva	28.000	9.193	15.135	-18.807	32,8
	Unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine	1.327.000	1.073.133	983.071	-253.867	80,9
	Izdaci za tekuće održavanje	74.500	48.063	61.211	-26.437	64,5
	Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	47.000	46.045	83.127	-955	98,0
	Ugovorene i druge posebne usluge	130.294.000	128.064.663	122.462.828	-2.229.337	98,3
4.	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	8.940.000	8.773.214	6.578.246	-166.786	98,1
	Tekući transferi drugim nivoima vlasti	5.213.000	5.301.284	3.629.909	88.284	101,7
	Tekući transferi pojedincima	3.680.000	3.440.885	2.753.655	-239.115	93,5
	Tekući transferi neprofitnim organizacijama	15.000	2.500	11.900	-12.500	16,7
	Subvencije javnim preduzećima	0	0	0	0	0,0
	Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima	0	0	0	0	0,0
	Subvencije finansijskim institucijama	0	0	0	0	0,0
	Tekući transferi u inostranstvo	0	0	0	0	0,0
	Drugi tekući rashodi	32.000	28.545	182.782	-3.455	89,2
5.	Kapitalni transferi	2.311.000	2.310.990	2.257.522	-10	100,0
	Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti	2.311.000	2.310.990	2.257.522	-10	100,0
	Kapitalni transferi pojedincima	0	0	0	0	0,0
	Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama	0	0	0	0	0,0
	Kapitalni transferi javnim preduzećima	0	0	0	0	0,0
	Kapitalni transferi privatnim pred. i poduzetnicima	0	0	0	0	0,0
	Kapitalni transferi finansijskim institucijama	0	0	0	0	0,0
	Kapitalni transferi u inostranstvo	0	0	0	0	0,0
6.	Izdaci za kamate	565.000	564.444	592.751	-556	99,9
	Kamate na pozajmice primljene kroz Državu	0	0	0	0	0,0
	Izdaci za inostrane kamate	565.000	564.444	592.751	-556	99,9
	Kamate na domaće pozajmljivanje	0	0	0	0	0,0
	Izdaci za kamate vezane za dug po izdanim garancijama	0	0	0	0	0,0
7.	Tekuća budžetska rezerva	100.000	0	0	-100.000	0,0
	TEKUĆI SUFICIT (TEKUĆI DEFICIT) (I-II)	-9.509.500	-4.415.987	7.578.839	5.093.513	46,4
	III TRANSAKCIJE U STALNIM SREDSTVIMA					
1.	Primici od prodaje stalnih sredstava	200.500	200.000	0	-500	99,8
	Primici od prodaje stalnih sredstava	500	0	0	-500	0,0
	Primici od prodaje federalnih robnih rezervi	0	0	0	0	0,0
	Ostali kapitalni primici	200.000	200.000	0	0	100,0
2.	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	1.491.000	734.321	577.237	-756.679	49,3
	Nabavka zemljišta, šuma i višegodišnjih zasada	0	0	0	0	0,0
	Nabavka građevina	283.000	270.472	0	-12.528	95,6
	Nabavka opreme	275.000	139.106	276.021	-135.894	50,6
	Nabavka ostalih stalnih sredstava	0	0	0	0	0,0
	Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	901.500	310.586	301.216	-590.914	34,5
	Rekonstrukcija i investiciono održavanje	31.500	14.157	0	-17.343	44,9
	NETO NABAVKA STALNIH SREDSTAVA (2-1)	1.290.500	534.321	577.237	-756.179	41,4

	A. NETO POZAJMLJIVANJE (NETO ZADUŽIVANJE) = UKUPAN DEFICIT/SUFICIT (Tekući suficit/deficit – Neto nabavka stalnih sredstava)	-10.800.000	-4.950.308	7.001.602	5.849.692	45,8
	IV TRANSAKCIJE U FINANSIJSKOJ IMOVINI					
1.	Primici od finansijske imovine	0	0	0	0	0,0
	Primljene otplate od pozajmljivanja drugim nivoima vlasti	0	0	0	0	0,0
	Primljene otplate od pozajmljivanja pojedincima i neprofitnim organizacijama	0	0	0	0	0,0
	Primljene otplate od pozajmljivanja javnim preduzećima	0	0	0	0	0,0
	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama javnih preduzeća	0	0	0	0	0,0
	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama privatnih preduzeća i u zajedničkim ulaganjima	0	0	0	0	0,0
	Primljene otplate od ostalih vidova domaćeg pozajmljivanja	0	0	0	0	0,0
	Primljene otplate od pozajmljivanja u inostranstvo	0	0	0	0	0,0
2.	Izdaci za finansijsku imovinu	0	0	0	0	0,0
	Pozajmljivanje drugim nivoima vlasti	0	0	0	0	0,0
	Pozajmljivanje pojedincima, neprofitnim organizacijama i privatnim preduzećima	0	0	0	0	0,0
	Pozajmljivanje javnim preduzećima	0	0	0	0	0,0
	Izdaci za kupovinu dionica javnih preduzeća	0	0	0	0	0,0
	Izdaci za kupovinu dionica privatnih preduzeća i učešće u zajedničkim ulaganjima	0	0	0	0	0,0
	Ostala domaća pozajmljivanja	0	0	0	0	0,0
	Pozajmljivanje u inostranstvo	0	0	0	0	0,0
	B. NETO POVEĆANJE (SMANJENJE) FINANSIJSKE IMOVINE (1-2)	0	0	0	0	0,0
	V TRANSAKCIJE U FINANSIJSKIM OBAVEZAMA					
1.	Primici od zaduživanja	0	0	0	0	0,0
	Primici od dugoročnog zaduživanja	0	0	0	0	0,0
	Zajmovi primljeni kroz Državu	0	0	0	0	0,0
	Primici od inostranog zaduživanja	0	0	0	0	0,0
	Primici od domaćeg zaduživanja	0	0	0	0	0,0
	Primici od kratkoročnog zaduživanja	0	0	0	0	0,0
	Zajmovi primljeni kroz Državu	0	0	0	0	0,0
	Primici od inostranog zaduživanja	0	0	0	0	0,0
	Primici od domaćeg zaduživanja	0	0	0	0	0,0
2.	Izdaci za otplate dugova	0	0	0	0	0,0
	Otplate dugova primljenih kroz Državu	0	0	0	0	0,0
	Vanjske otplate	0	0	0	0	0,0
	Otplate domaćeg pozajmljivanja	0	0	0	0	0,0
	Otplate unutarnjeg duga	0	0	0	0	0,0
	Otplate duga po izdatim garancijama	0	0	0	0	0,0
	Otkup duga	0	0	0	0	0,0
	C. NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA) (1-2)	0	0	0	0	0,0
	UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (A+B+C)	-10.800.000	-4.950.308	7.001.602	5.849.693	45,8

Rukovodstvo je Godišnji izvještaj o izvršenju finansijskog plana za 2020. godinu odobrilo 22. 2. 2021. godine.

Rukovodilac
Rade Bošnjak

Bilans stanja na 31. 12. 2020. godine			
Naziv pravnog lica: Zavod zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona/županije			
Opis	U obračunskom periodu tekuće godine	U istom obračunskom periodu prethodne godine	Procenat (2/3) x100
1	2	3	4
I AKTIVA			
A. Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe (1+...+8)	27.419.361	31.577.156	87
1. Novčana sredstva i plemeniti metali	19.910.680	23.766.986	84
2. Vrijednosni papiri	0	0	0
3. Kratkoročna potraživanja	7.217.042	7.497.803	96
4. Kratkoročni plasmani	0	0	0
5. Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	0	0	0
6. Zalihe materijala i robe	0	0	0
7. Zalihe sitnog inventara	0	0	0
8. Kratkoročna razgraničenja	291.639	312.367	93
B. Stalna sredstva (11+14+17+18)	34.488.677	39.012.403	88
9. Stalna sredstva	12.828.847	11.138.075	115
10. Ispravka vrijednosti stalnih sredstava	6.051.176	5.416.594	112
11. Neotpisana vrijednost stalnih sredstava (9-10)	6.777.671	5.721.481	118
12. Dugoročni plasmani	0	0	0
13. Ispravka vrijednosti dugoročnih plasmana	0	0	0
14. Neotpisana vrijednost dugoročnih plasmana (12-13)	0	0	0
15. Vrijednosni papiri	0	0	0
16. Ispravka vrijednosti vrijednosnih papira	0	0	0
17. Neotpisana vrijednost vrijednosnih papira (15-16)	0	0	0
18. Dugoročna razgraničenja	27.711.006	33.290.922	83
UKUPNO AKTIVA (A+B)	61.908.038	70.589.559	88
II PASIVA			
C. Kratkoročne obaveze i razgraničenja (19+...+24)	17.629.584	16.837.072	105
19. Kratkoročne tekuće obaveze	11.780.643	12.366.756	95
20. Obaveze po osnovu vrijednosnih papira	0	0	0
21. Kratkoročni krediti i zajmovi	0	0	0
22. Obaveze prema zaposlenicima	574.675	529.141	109
23. Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	0	0	0
24. Kratkoročna razgraničenja	5.274.266	3.941.175	134
D. Dugoročne obaveze i razgraničenja (25+26+27)	27.711.006	33.290.922	83
25. Dugoročni krediti i zajmovi	0	0	0
26. Ostale dugoročne obaveze	27.711.006	33.290.922	83
27. Dugoročna razgraničenja	0	0	0
E. Izvori stalnih sredstava (28+29+30+31-32)	16.567.448	20.461.565	81
28. Izvori stalnih sredstava	6.989.080	5.732.890	122
29. Ostali izvori sredstava	0	0	0
30. Izvori sredstava rezervi	0	0	0
31. Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima	9.578.368	14.728.675	65
32. Neraspoređeni višak rashoda nad приходima	0	0	0
UKUPNO PASIVA (C+D+E)	61.908.038	70.589.559	88

Rukovodstvo je Bilans stanja na 31. 12. 2020. godine odobrilo 22. 2. 2021. godine.

Rukovodilac
Rade Bošnjak

Izveštaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2020. godine		
Naziv pravnog lica: Zavod zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona/županije		
Redni broj	Pozicija	Iznos u KM
1	2	3
	I NOVČANI PRIMICI	
1	Prihodi (od 2 do 6)	143.633.752
2	Prihodi od poreza	137.133.674
3	Neporezni prihodi	6.494.141
4	Tekući transferi (transferi i donacije)	5.937
5	Kapitalni transferi	0
6	Prihodi po osnovu zaostalih obaveza	0
7	Kapitalni primici i transferi (8)	200.000
8	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	200.000
9	Finansiranje (od 10 do 12)	0
10	Primici od finansijske imovine	0
11	Primici od dugoročnog zaduživanja	0
12	Primici od kratkoročnog zaduživanja	0
13	UKUPNI NOVČANI PRIMICI (1 + 7 + 9)	143.833.752
14	II NOVČANE ISPLATE	
15	Rashodi (od 16 do 21)	146.998.899
16	Plaće i naknade troškova zaposlenih	4.974.936
17	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	465.243
18	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	129.463.475
19	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	9.219.811
20	Kapitalni transferi	2.310.990
21	Izdaci za kamate	564.444
22	Kapitalni izdaci (redni broj 23)	691.159
23	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	691.159
24	Finansiranje (25 + 26)	0
25	Izdaci za finansijsku imovinu	0
26	Izdaci za otplate dugova	0
27	UKUPNE NOVČANE ISPLATE (15 + 22 + 24)	147.690.058
28	NETO NOVČANI PRIMICI / ISPLATE (13 - 27) ili (27 - 13)	-3.856.306
29	SALDO GOTOVINE NA POČETKU GODINE	23.766.986
	SALDO GOTOVINE NA KRAJU GODINE (28 + 29)	19.910.680

Rukovodstvo je Izveštaj o novčanim tokovima za period izvještavanja od 1. 1. do 31. 12. 2020. godine odobrilo 22. 2. 2021. godine.

Rukovodilac
Rade Bošnjak